ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 111 (8019)
МАЙН 12
СУББОТО
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Зунай үедэ ажалшадай амаралтые һайнаар эмхидхэхэ

...най орон дотор арад зоной ... элүүрые хамгаалха хэрэгтэ ... анхарал хандуулагдана. Жэл ... бүри санаторинуудай, курорт...ай, амаралтын гэрнүүдэй тоо ...орно. Гансахан энэ жэлдэ са...ринууд болон амаралтын гэр...тэ аяар таба миллионһоо дээ...ун амарха, бэеэ аргалуулха бай...

...ун оронойнгоо гое һайхан бай...итай сэнгэлиг газарнуудта ма...шье республикын олон тоото ...лшад жэл бүри ошожо амарна. ...рһэн жэлэй сезондо республи... 7 мянга шахуу хүдэлмэришэд, ...хаагшад, колхознигууд амарал...гэрнүүдтэ болон санаторинуудта ...жо амарһан юм.

...үнөө зулгы һайхан зунай саг ...ожо байна. Арад зоной амарха ...хэдэ эгээл таатай зохид үе ерэ...ь бшуу. Эгээл иимэһээ элүүрые ...аалгын эмхи зургаануудай, са...ринууд, болон амаралтын гэр...эй хүдэлмэрилэгшэд ажалша... зунай амаралтые һайнаар, ая... зохидоор эмхидхэхэ хэрэгтэ ан...алаа ехээр хандуулха зэргэтэй ...оно.

...гэрһэн жэлэйнгээ дутагдал...һаа тобшолол хэжэ, зарим хү...рилэгшэд энэ жэлэй сезоние ...тэй һайнаар угтахын түлөө ехэ...оролдолго гаргана. Урда жэл...тэ «Аршан» курорт, «Учитель» ...мэтын амаралтын гэрнүүдэй хү...эридэ ехэхэн дутагдалнууд бай... юм. Энэ жэлдэ «Аршан» курор... бэлэдхэлэй зарим тэды хүдэл... хэгдэһэн, гэр байранууд ...барилагдаһан байна. Мүн мэр...элтэй кадрнуудшье бии болоо.

...хэтэй хамта, эдэ эмхи зургаа...ай хүдэлмэридэ дутуу дунда... үшөөл олон. Амарагшадай, ... аргалуулагшадай эрилтэнүүд ... дүүрэнээр хангагданагүй. ...гаяа амарагшадай культур... эрилтэнүүдтэ, тэдэнэй хүхюун ...лигээр амарха хэрэгтэ анхарал ...ар хандуулагдана. Һонирхолтой ..., хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэр...нэ. Зарим курорт, амаралтын ...пангуудай хүдэлмэрилэгшэд ...тал үдэшэ болгон кино, танца ...дхэһээрээл культурно-гэгээрэ... хүдэлмэрие хизаарладаг зан...тай. Мүн зунай эхеэр элдэб ян...эдихэ ууха юумээр, эртын ...ь гэхэ мэтээр дутамаг байдаг.

...наторинууд болон амаралтын ...пангуудай хүдэлмэрие һайжа...ха тухай СССР-эй Министрнүү... Соведэй тусхай тогтоол һаяхан ...лан абтаа. Энэ тогтоолой үндэ... министерствонүүд болон эмхи ...аануудай мэдэлдэ байһан сана...нууд, амаралтын гэрнүүд союз...республиканууудай элүүрые хам...тын министерствонүүдэй мэдэлдэ үгтөө. Энэ хадаа курорт, санаторинуудай хүдэлмэрие гуримшуулха тэндэхи байдалые эрид һайжаруулха хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай.

Мүн нютагуудтахи партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинууд үхибүүдэй зунай амаралтада тусгаар анхаралаа хандуулха ёһотой. Ушар юуб гэхэдэ, энэ зундаа республикымнай 9 мянга шахуу үхибүүд, һургуулиин һурагшад пионерскэ лагерьнуудта, санаторинуудта амарха юм. Гэхэтэй хамта пионернүүдэй лагерьнуудые һэльбэн заһабарилга, шэнэ лагерьнуудые бэлэдхэлгэ тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Ильинкэдэхи болон Дээдэ-Березовкодохи олохон пионерскэ лагерьнуудта бэлэдхэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Республикын Гэгээрэлэй министерство, Облпрофсовет болон бусад эмхи зургаанууд энээн тушаа анхаралаа тон багаар табина.

Ажалшадай зунай амаралтада бэлэдхэлэй үшөө нэгэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, мүн тэндэхи культурын таһагууд парк, сад, стадион болон скверн үүдые эртээнһээ сэбэрлэн, һайнаар заһабарилжа, тэндэ арад зоной амармаар аятай зохид арга нүхэсэл байгуулжа шадаагүй. Урда жэлнүүдтэ Улан-Удын городской парк майн эхеэр нээгдэдэг һэн. Харин энэ жэлдэ тус паркын хэзээшье нээгдэхэнь үшөө мэдэгдээдүй байһаар.

Зунай үедэ городой ажалшад ногоон арал, нуур голой эрьеэр олоороо ошожо амардаг гээшэ. Городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, культурын таһагууд эртээнһээ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа, арад зоной олоороо амардаг иимэ газарнуудые үнэхөөрөө болбосон һайн түхэлтэй болгохын түлөө хэмжээ абаха зэргэтэй.

Илангаяа энэ жэлһээ эхилэн хүдэлмэришэд болон албахаагшад амаралтын, һайндэрэй урда тээ ажалай үдэрые хоёр часаар урид дүүргэжэ сүлөөтэй сагаа сэнгэлиг, хүхюунээр үнгэргэхэ дүүрэн арга нүхэсэлтэй болонхой. Энээниие хараадаа абажа, партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд ажалшадай амаралтые ашатай туһатайгаар эмхидхэхын түлөө ехэхэн юумэ хэхэ ёһотой.

Советскэ хүн тухай анхарал хадаа манай партиин эгээл дээдэ хуули ёһониинь юм. Ажалшадай зунай амаралтые эмхитэй һайнаар үнгэргэлгэдэ нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд бодото анхаралаа хандуулжа, энэ хэрэгые хинан шалгажа хүтэлбэрилжэ байха уялгатай.

Манай ороной ажалшад гүрэнэй пенси тухай Хуулиин проектые үнэн зүрхэнһөө һайшаана

☆ ☆

Московско заводто митинг болобо

МОСКВА. Владимир Ильичын нэрэмжэтэ электротехническэ заводой кадрова хүдэлмэришэд, залуушуул гүрэнэй пенси тухай хуулиин проектые ехээр һонирхон уншаба.

Удаань ниитэзаводской митингдэ хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад сугларба. Бултадаа баяртай хүхюунүүд.

Парткомой секретарь Ф. Г. Резниченко митинг нээгээд, участогай мастер М. И. Алексеевтэ үгэ үгэбэ.

— Гүрэнэй пенси тухай хуулиин проект хадаа КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдэй бодотоор бэелүүлэгдэжэ байһаниие гэршэлнэ. Манай партиин хэлэһэн үгэнь заатагүй бэелүүлэгдэдэг,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Нүхэр Алексеев таби шахуу жэл үйлэдбэридэ ажаллаһан байна. Тэрэ тооложо үзэхэдөө 600 гаран түхэригэй пенси абаха байба. Тэрээнэй үхибүүд ехэ салин абадаг. Тиимэһээ нүхэр Алексеев гүйсэд хангагдангяар, һанаа амар ажаһуужа шадаха байна.

Митинг дээрэ прессовщица М. Н. Симанкова, главна конструкторай таһагай бюрогой начальник С. И. Николаев гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, советскэ орон дотор бүхы юумэн арад зоной аша туһада, ажалшадай аша туһада зорюулагдана гэжэ хэлээ.

25 наһатай токарь А. М. Пискарев эхэ эсэгэнэрэйнгээ үтэлхэдөө хангагданги һайнаар ажабайха байһанда залуушуул баярлана гэжэ хэлэбэ. Гүрэнэй пенси тухай хуулиин проект хадаа социалистическэ Эхэ оронойнгоо түлөө омогорхол советскэ хүн бүхэндэ түрүүлнэ.

Митинг дээрэ баталагдаһан резолюци дотор гүрэнэй пенси тухай хуулиин проект бүрин һайшаагдаа. Предприятиин хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөө бүри ехээр дэлгэрүүлжэ, үйлэдбэриин шэнэ амжалта туйлаха уялга абаба.

Ленинэй городто

ЛЕНИНГРАД. Городой бүхы ажалшад гүрэнэй пенси тухай хуулиин проектые ехэ баяртайгаар угтаба. Энэ документые хамтаараа уншалгын үедэ, заводууд болон фабрикануудай цехүүдтэ, научна-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта, һургуулинуудта болоһон митингнүүд дээгүүр ленинградайхид энэ документые ехээр һайшаажа байһанаа мэдүүлнэ.

Металлическа заводто болоһон олон хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ мастер А. Родионов түрүүлэн үгэ хэлээ. Таби гаран жэл соо ажаллаха зуураа, нүхэр Родионов гуша гаран жэлыень имагтал энэ заводой гидротурбинна цехтэ хүдэлмэрилһэн байна. Тэрэ иигэжэ хэлээ:

— Би бүри хаанта засагай үедэ хүдэлмэрилжэ эхилээ һэм. Тиихэ үедэ хүдэлмэришэд үтэлхэдөө пенси абаха тушаа һанаандаашье оруулдаггүй байгаа. Имагтал советскэ гүрэн ерээдүй тээшээ зоримгойгоор хараха арга боломжо бидэнэртэ олгоо. Үтэлхэдөө ажалшадай тэдхэмжэ абаха эрхэ тушаа СССР-эй Конституци соо бэшэгдэнхэй. Гүрэнэй пенси тухай хуулиин проект хадаа бидэнэр, советскэ хүнүүд тухай парти, правительствын хододоо анхарал оролдолго гаргажа байдагые эли тодоор гэршэлнэ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ заводто Ф. Чугунов үнинэй хүдэлмэрилнэ. Гүрэнэй пенси тухай хуулиин проекттэй танилсаад, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Партиин XX съездын дүүрэһэнһээ хойшо оройдоол 2 һара хахад үнгэрбэ. Теэд бидэнэр тэрээнэй түүхэтэ шиидхэбэриин бодотоор бэелүүлэгдэжэ байхые харанабди. Һайндэрэй ба амаралтын үдэрэй урда тээ хүдэлмэриин үдэр хоёр часаар хороогдоо. Нарайлха байхадаа, нарайлһанай һүүлээр эхэнэрнүүдтэ үгтэдэг амаралтын болзор һунаагдаа. Мүнөө парти, правительство хүдэлмэришэд болон албахаагшадта үтэлхэдэнь гү, али ажал хэжэ шадахаяа болиходонь түлэгдэдэг пенсионно хангагдасые үндэһөөрнь һайжаруулха гэжэ хараалба. Би пенсидэ гараха байгааб, теэд бэемни үшөөл һайн. Саашадаа хүдэлмэрилжэ, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхэб.

Советскэ хүнүүд тушаа анхарал оролдолго

ХАБАРОВСК. Городой предприятинууд болон эмхи зургаануудта гүрэнэй пенси тухай шэнэ хуулиин проектые хамтаараа уншалга, зүбшэн хэлсэлгэ болоо.

Кагановичын нэрэмжэтэ Хабаровска машина бүтээлгын заводой механо-хабсаралгын цехын 100 гаран хүдэлмэришэд, албахаагшад болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд улаан булан дотороо сугларба. Энэ шухала документые уншаһанай һүүлээр ехэ хөөрэлдөөн болоо.

— Би энэ заводто 20 гаран жэл хүдэлмэрилжэ байнаб,—гэжэ шорник Григорий Иванович Чернов мэдүүлбэ.—Энэ заводой цехүүдые анха барилсажа байһанаа һананаб. Эндэ тойроод ой тайга шааяжа байһан юм. Мүнөө манай тосхон городой центрһээ дорогүй болоо. Манайда һургуулинууд, үхибүүдэй садууд болон яслинууд, поликлиникэ, магазинууд бии. Культурын ехэ байшан баригдажа байна. Пенси тухай хуулиин проект хадаа советскэ хүнүүд тушаа парти, правительствын анхарал оролдолгын шэнэ гэршэ мүн.

— Би 58 наһатайб,—гэжэ слесарь-механик Николай Петрович Феногенов хэлэбэ.—Үйлэдбэри дээрэ 35 жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Би пенсидэ гараад, 600 гаран түхэриг абаха байнаб. Энэмни намда хүсэд хүрэхэ байна.

☆ ☆

Түрэл правительстводаа баярые хүргэнэ

«Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин цехүүд болон таһагуудай хүдэлмэришэд гүрэнэй пенси тухай хуулиин проектые угаа ехэ баяртайгаар угтаба.

Артелиин 5-дахи цех. Эндэ партийна организациин секретарь Любовь Николаевна Меранкульева сугларагшадтай газетын материалаар хөөрэлдөө үнгэргэжэ байба.

Нүхэр Меранкульевагай газетээ уншажа дүүргэхэтэйнь сасуу хүнүүд эндэ тэндэһээнь асуудалнуудые һурана, мүн зариманиинь өөһэдынгөө һанамжануудые хөөрэнэ.

Цехын үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн — эсхэгшэ Федор Васильевич Катин һуурииһаа аалиханаар бодожо, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Наһажаал болоһон бидэнэр, пенси тухай хуулиин проектые үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди. Яахадааб гэхэдэ, манай абадаг пенси 4—5 дахин ехэ болоно, ажабайдалнай бүри һайжарна ха юм. Тиимэһээ мааналта үдэр бүриин ехэ анхарал оролдолго гаргажа байһанайнь түлөө парти, правительстводаа халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэб!—гэжэ хэлэхэдэнь, тэндэ сугларагшад тэрэнэй үгые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Тэндэ сугларагшад ээлжээ ээлжээгээр һууриһаа бодожо, правительствынгаа гаргаһан энэ проектые һайшааһан тухайгаа ехэ баяртайгаар хөөрэбэд.

— Түрэл партиимнай XX съездын шиидхэбэринүүд хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ эхилбэ,—гэжэ цехын оёдолшон Тармаева хөөрэнэ.

— Минии инаг нүхэрни дайнда наһа баража, би гансаараа гурбан үхибүүтэй үлөө һэм. Мүнөө абадаг пенсимни гурба дахин ехэ боложо, бидэнэрэй ажабайдал бүри һайжархань гээшэ.

Удаань пенсионернүүд-ажалай инвалидууд Егорова, Колесниченко, Лещукова, Бутакова болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, капиталистическэ оронуудай ажалшадай ямар ехэ ядарал зоболон үзэжэ байдаг тухай хэлээд, съездын һүүлээр абтаһан хоёрдохи тогтоолые һайшааһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Б. Цыремпилов.

Советскэ гүрэмнай һайнаар хангана даа...

Эдэ үдэрнүүдтэ МТС-эй машинно-тракторна мастерской соо хүн зон хомор. Тиигэбэшье, кузница, мастерской соогуур ажал замханагүй.

...Үсэгэлдэр үглөөгүүр хүдэлмэриин үдэрэй эхилхэһээ холо урид МТМ-гэй үүдэндэ хүн олоор сугларһан байба. Тэдэ сугларагшадта агитатор Макин СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан «Гүрэнэй пенси тухай хуулиин» проекттэй механизаторнуудые танилсуулжа байба. Механизаторнууд шэнэ Хуулиин проектээр һонирхон олон асуудалнуудые агитаторһаа һураба.

— Манай партиин хэлэһэн үгэнь ажал хэрэгһээ алгасадаггүй. Хоёр һарын саада тээ КПСС-эй XX съезд дээрэ зургаадахи табанжэлэй туршада хүдэлмэриин саг богони болгохо, пенсионно тэдхэмжые гуримшуулха тухай хэлсэгдээ бэлэй. Теэд мүнөө съездын тогтоолнуудай бэелүүлэгдэжэ байһые нюдөөрөө хаража байна ха юм бибди,—гэжэ 26-дахи жэлээ үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан 60 наһатай Михаил Дмитриевич Бобков хэлэнэ. — Эдэ түүхэтэ документнүүд хадаа ман тухай, жиирэй хүдэлмэришэд тухай советскэ засагай, партиин ямар ехэ анхарал табижа байһанай элитэ гэршэ болоно.

—Зүб даа, тон зүб хэлэнэт, Михаил Дмитриевич,—гэжэ нүхэр Бобковтой сугтаа хүдэлдэг түмэршэ дархан Цыденжап Дармаев — нүхэрөө дэмжэнэ.—Нэгэ газарта таһалгаряагүйгөөр хүдэлөөд байбал үтэлэгшэдтэ үгтэхэ пенси 10 процентээр нэмээгдэхэ байна. Би Иволгын МТС-дэ 21 жэлдэ таһалгаряагүйгөөр хүдэлжэ байнаб. Дүрбэн жэл болоходо 60 наһаа хүрэхэб. Үтэлхэдэшье, үбшэлхэдэшье советскэ гүрэмнай һайнаар хангана даа.

— Теэд үтэлөөбди, жаратай болообди гээд гараа угсараад миин һуухагүйбди. Нюдэнэймнай хараа хурса, гарнай үшөө шадалтай. Өөһэдынгөө дүршэлдэ олон залуушуулые үшөө һургахабди,—гэжэ наһажаал дархашуул хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Эдэ нүхэд үндэр наһатайшье һаа нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Нүхэр Бобков нёдондо хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша болжо, Москва ошоод ерээ һэн.

Ажалша зон тухай парти, правительствын анхарал оролдолгодо харюу болгон бүри һайнаар, бүри ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллахабди гэжэ Иволгын МТС-эй механизаторнууд мэдүүлнэ.

С. Бадмаев.

Минии баясхалан

...Һайн даа, наһажаал болоходоо гүрэнэй пенси абаха гээшэ юун гэһэн зол жаргал гээшэб! Урдань хаанта Россин үедэ иимэ юумэ үзэгдөө дуулдаашьегүй байгаа. Баяшуулда ажал хэһэн хүн яһаа гаратараа ажаллаад лэ, үтэлжэ үбгэрхэдөө миил һаладаг байгаа бшуу. Мүнөөшье капитализмын оронуудта иимэ байдаг гээшэ.

Би 1934 ондо манай республика дотор түрүүшынхеэ хүндэ промышленностиин бии болжо байха үедэ Улан-Удын вагон заһабарилгын заводто хүдэлмэришэн болжо ороһон байгааб. Тэрэ гэһээр ехэхэн хубилалта болоо. Мүнөө заводнай Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод гэжэ нэрэтэй болоһон байна. Энэ гайхамшагта ехэ заводой шэрэм шудхалгын цехтэ тэрэ гэһэнһээ хойшо 20 гаран жэл соо таһалгаряагүй хүдэлжэ байнаб. Үни удаан ажаллажа, наһажаал болоһонойнгоо түлөө гүрэнэй пенси абанаб. Тиигээшье һаа, үшөөл олон жэлдэ гүрэндөө туһа хүргэхэ ёһотойб.

Мүнөө минии абадаг пенси энэ Хуулиин ёһоор дүрбэ дахин ехэ болохо байна. Энээн тушаа ямар ехэ баясхалантай байһанаа түрэл партидаа, правительстводаа мэдүүлнэб.

Ж. Баинов, Улан-Удын ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн.

Франциин олониитын ажал-ябуулагшадай делегаци нүхэр Н. С. Хрущевтой уулзаба

...б найрамдалай ба буу зэбсэг ху...ын түлөө тэмсэдэг Франциин ...иитын ажал-ябуулагшадай ...Р-тэ ерээд байгаа делегациие ... 9-дэ нүхэр Н. С. Хрущев ури...уулзаба.

...елегациие олониитын элитэ ...-ябуулагша, Франциин национальна суглаанай депутат, Эб най...далай Бүхэдэлхэйн Соведэй тү...эгшын орлогшо Эммануэль ...ье де Ла Вижери толгойлно. ...гациин составта сенатор Анри ...ес, Национальна суглаанай де...т Эжен Шарль Эрню, Фран...ка союзай Суглаанай гэшүүн ...Миттеран, Лион городой мэрэй ...гшо Луи Вьеннэ, Авиньон горо... мэрэй орлогшо Жорж Монта... Франциин эб найрамдал хам...ха Национальна Соведэй гене...на секретарь Фернан Винь, де...ментын Генеральна соведэй тү...эгшэ Коррез Эли Руби, Фран... олониитын ба культурна ажал...улагшад Антуан Бержэ, Алэн Гурдон, Марк Жакье, Жозеф Леларж, Ив Мэнги, Роже Пиго, Ивонна Жорж Пико, Эдит Руби гэгшэд оролсоно.

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Б. Н. Пономарев, «Правда» газетын главна редакторай орлогшо Г. А. Жуков, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй харюусалгата секретарь М. И. Котов, КПСС-эй ЦК-гэй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэ В. П. Терешкин хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Эбэй ёһоор шиидхэгдэхыень Франциин, СССР-эй арадуудай ехээр хүсэжэ байдаг уласхоорондын зарим асуудалнууд, мүн тэрэшэлэн французска, советскэ арадуудай хани ёһоной харилсаа холбооге бэхижүүлгын асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиин хэлсэгдэһэн олон асуудалнуудай талаар хоёр талын һанамжын адли байһаниинь элирээ.

Хөөрэлдөөн 3 час шахуу үргэлжэлжэ, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

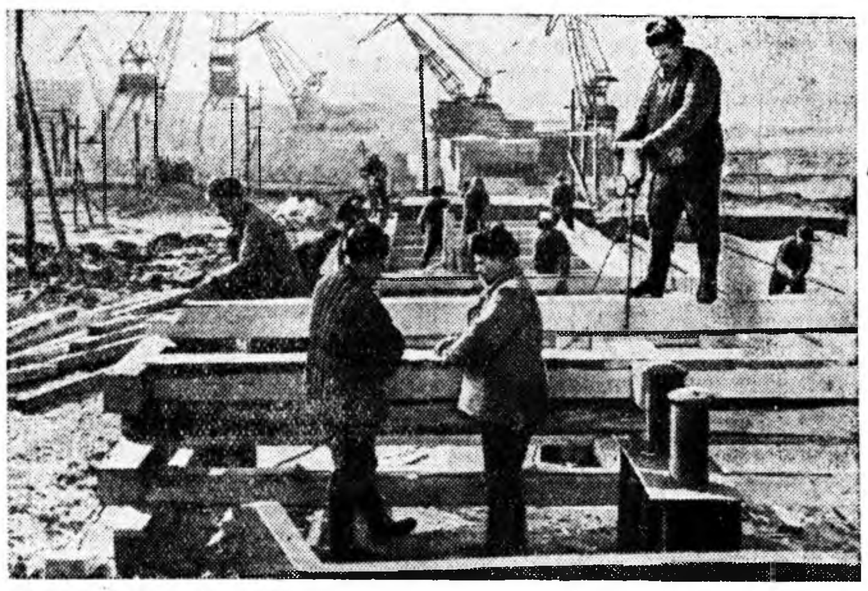

...понии газартаряалангай ба ой модоной ...нистр г-н Ичиро Коно Н. А. Булганинтай уулзаба

...СР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...үлэгшэ Н. А. Булганин Япо... газартаряалангай ба ой модо... министр г-н Ичиро Коноё 1956 ... майн 9-дэ урижа, тэрээнтэй ...лдэбэ.

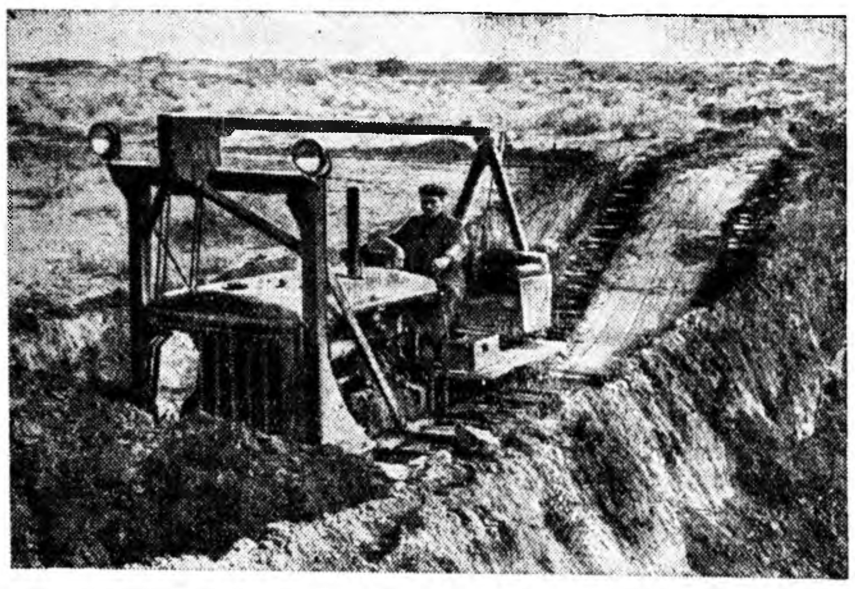
СССР-эй Загаһанай промышленностиин министр К. А. Ишков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко уулзалгын үедэ байлсаба.

(ТАСС).

Иркутска область. Ангара мүрэн дээрэ баригдажа байгаа түрүүшын Иркутска гидроэлектростанциин барилгашадай дунда А Черных гэгшын хүтэлбэрилдэг дархашуулай бригада түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (наада талада) мастер И. Каранкевич, бригадир А. Черных (баруун гар талаһаа) хөөрэлдэжэ байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Туркменскэ ССР. Кара-Кумска каналай барилга дээрэ олон арбаад бульдозернууд, экскаваторнууд, скреперн үүд хүдэлмэрилнэ. Скреперист О. Бригвадзе халаанайнгаа нормые 280 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Бригвадзе хүдэлмэрилжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малшадай урма хэшээлые дээшэлүүлнэ

Урдань Маленковой нэрэмжэтэ колхоз hү hаалгаар Заиграйн аймаг соо эгээн гээгдэнги колхозуудай нэгэнинь байhан юм.

Нёдондо жэлhээ эхилэн колхозой правлени болон партийна организаци ажахынгаа арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар нилээд юумэ хэжэ эхилээ. Түсэбэй ёhоор бүри энэ жэлдэ үнеэн бүхэнhөө мянган литр hү hааха, эдлүүрин газарай 100 гектар бүридэ 26 центнер hү абахаар хараалhан байна.

Нёдондо жэлдэ колхоз үнеэн бүриhөө 800 литр hү hааха гэжэ хараалhан аад, тэрэнээ дүүргэжэ шадаагүй hэн. Түсэбэй дүүргэгдэнгүй үлэhэнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, малай харууhа, эдэлүүлгэ муу байhан, малшад тухайда анхарал тон багаар хандуулагдаhан байха юм. Тиимэhээ энэ жэлэй түсэб табихадаа правлени болон парторганизаци малажалые эрхилхэ түрүү арга дуршэлнүүдые зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ, малшадай дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэниие бодотоор хүтэлбэрилхэ тушаа тодорхой хэмжээ абаhан байна.

Партийна организаци эгээн түрүүн агитаторнуудай ажал-ябуулые hайжаруулжа, хүдэлмэриень бодотоор хүтэлбэрилжэ захалаа. Малажалай түрүү арга дуршэлнүүдые hаалишадта, мал адуулагшадта hайса ойлгуулхын зорилгоор малай фермэ дээрэ коммунист Д. Бадмаев, hургуулиин багша комсомолка К. Таханова, колхозой зоотехник коммунист Ж. Насатуев гэгшэдые агитаторааp томилhон байна.

«Тугалнуудые эхэhээнь hалгаажа түлжүүлхэ аргын аша үрэ тухай» гэhэн асуудалаар агитатор нүхэр Насатуевай хэhэн хөөрэлдөөнhөө хойшо малшадай хүдэлмэридэ нилээд ехэ хубилалта боложо захалаа hэн. Түрүү аргын ашатай туhатай байhаниие фермын hаалишад, тугалшад бүхэн hайса мэдэжэ ажал дээрээ хэрэглэнэ. Колхозой правлени ниитынгээ малда шэнэ типовой байрануудые барижа захалаа. Мүнөө эндэ тугалнуудай байха зохистой типовой байра бии. Тугалнууд эхэhээ hалгаагдажа түлжүүлэгдэнэ.

Колхозой правлени болон парторганизаци фермэ дээрэ ороной кампаниин жэл бүхэндэ муугаар эмхидхэгдэдэг байhаниие анхаржа, энэ дутагдалые усадхаха бодото хэмжээ абаhан байна. Энэ хүдэлмэри мүнөө түсэбэй ёhоор, зоотехнигэй заабаряар хэгдэнэ. Буханууды ходо тарган байлгаха, ороной кампаниие саг болзор соонь эмхидхэхэ тушаа малшад, hаалишад бүхэндэ hайса ойлгуулагданхай.

Энэ хэрэгые hайжаруулhанай ашаар колхоз үнгэрэгшэ үбэл январь, февраль hарануудта тугалнуудые олоор абаа. Мүнөө колхозой фермын үнеэд бүтэ тугаллаhанхай.

Тэжээлэй hайн базын байгуулагдаагүй дээрэhээ малшадай хүдэлмэридэ үбэлжэлгын үедэ горьтойхон бэрхэшээлнүүд тохёолдоо. Тиимэhээ үнгэрэгшэ үбэл бии байhан тэжээлээ зүбөөр, гамтайгаар гаргашалжа, малаа hайнаар ондо оруулха шухала болоо hэн. Тэжээл гамтайгаар гаргашалха тухай асуудалда правлени болон партийна организаци намарhаа хойшо шухала анхаралаа табяа. Фермын хүдэлмэридэ үдэр бүриин хиналта хэгдэжэ, үнеэн, тугал бүхэндэ хэды шэнээн үбhэнэй хүртэхэ байhые шалгадаг байба.

Малшадай дунда дэлгэрэн мүрысөөнэй дүнгүүд 5 хоног ба hара бүхэндэ гаргагдана. hарын дүнгүүд колхозой показателиин доскада бэшэгдэнэ. Гадна, фермын малшад республикын hаалишадай социалистическэ уялгын условиие hайса шудалhан байгаа. Тиигэhэнэй hүүлээр энэ асуудал колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ табигдажа, hара соо hү hааха даалгабари дүүргэhэн hаалишадта түсэбhөө гадуур hааhан литр hүн бүхэндэнь 10 мүнгэ нэмэжэ түлэхөөр хараалhан байгаа.

Иимэ гурим тогтооhоной эсэстэ hаалишадай урма хэшээл дээшэлжэ, хүдэлмэринь бүри урагшатайгаар ябажа захалаа. hаалишан бүхэн шадаал hаа hү ехээр hаахын түлөө оролдоно. Тиигэжэ hаалишад хэhэн ажалайнгаа түлөөhэ ехээр абадаг болоо. Ажахын жэлэй хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр hаалишан Цыбигмит Цыренжапова 215 түхэриг, Дылыгма Цыжыпова 200 түхэриг, Цырендулма Цыжыпова 133 түхэриг мүнгэ абаhан байна.

Иигэжэ hаалишадай материальна урма хэшээлые дээшэлүүлhэнэй ашаар колхоз үнгэрhэн 6 hарын турша соо hү hааха түсэбөө хэтэрүүлжэ 29,5 процент дүүргэв. Тиин тус колхоз hү hаалгаар аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаража, партиин айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

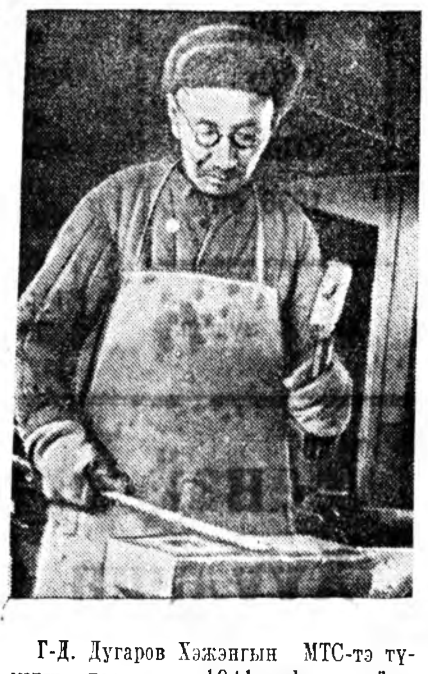
Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө правлениин парторганизациин ба малшадай гаргаhан оролдолго хэшээлээ аша үрэ эхэ байна. Хэрбээ ажахын үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахад соо үнеэн бүриhөө оройдоо 94 литр hүн hаагдаhан байбал, ажахын энэ жэлэй 6 hара соо үнеэн бүриhөө 336,6 литр hүн hаагдаа. Апрель hара соо hү hаалга бүри нэмэбэ. Тиин 7 hара соо үнеэн бүриhөө 409 литр hүн hаагдаба. Үнеэдэй шэнэ байра баригдажа ашаглалгада оруулагдаба. Энэ байра соо дүүжэн харгы татагданхай.

—Ажалнай хүнгэржэ, тэрэнэй бүтээсэнь нилээд дээшэлбэ,—гэжэ эндэхи hаалишад хэлэдэг.

Колхозой парторганизаци, правлени малай фермэ дээрэ ажалахаар залуушуулые олоор эльгээжэ байhаниинь hайшаалтай. Залуу hаалишад, комсомолканууд Дулма Доржиева, Дубэма Цыжыпова, Дамби Жалсанова болон бусад үнеэдэй hайса харууhалжа, hү ехээр hаадаг шадамар hаалишад болонхой.

Колхозой малшад үнеэдhээ hү hаалгаа түрүүшынгээ энэ амжалтые саашадань арьбадхахын түлөө улам hайнаар ажаллана. Тиимэhээ малшадай байра байдалые hайжаруулан тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри зоримгойгоор ябуулжа, малажалаа тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ гээшэ парторганизациин шухала зорилго болоно.

А. Рябовалов.

Г-Д. Дугаров Хэжэнгын МТС-тэ түмэршэ дарханаар 1941 онhоо хойшо хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Дугаров мүнөө 56 наhатай болобошье, ажалайнгаа нормые ходо үлүүлэн дүүргэдэг, хэhэн ажалынь hайн шанартай байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г-Д. Дугаров ажаллажа байна. И. Денисовэй фото.

АХЫН АЙМАГТА

МАШИНАНУУДЫЕ ХУДАЛДАН АБАНА

Аймагай колхозууд автомашина болон хүдөө ажахын машинануудые худалдан абажа, ажахыдаа хэрэглэдэг болоо. Энэшье жэлдэ хэдэн колхозууд автомашина, тракторнуудые абаба.

hаяхан «Улаан-Шулуута», «Улаан Аха» колхозууд нэгэ нэгэ ашаанай автомашина абажа, Култук станци, Мондо Орлик тосхонуудhаа ашаа шэрэдэг болобо. Урдань ондоо аймагай колхозуудhаа машиныень хүлhөөр абадаг, ехэ мүнгэн зоориие гаргашалдаг hэн.

Мүн «Улаан Аха», «Улаан малшан», Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд тус тустаа 7 мориной хүсэтэй трактор худалдажа абаба. Мүнөө энэ колхозойхид тракторнуудаараа модо, шулуу шэрэхэ, үбhэ сабшаха аргатай болоо.

Гадна, хэдэн колхозуудта пилорама абтажа, барилгын хүдэлмэри хүнгэдхэгдөө.

ЭЛЕКТРОСТАНЦИ БАРИГДАЖА БАЙНА

Аймагай центр Орлик тосхондо 75 мориной хүсэтэй электростанци баригдажа байна. 2—3 hара соо энэ электростанциин барилга дүүрэжэ, аймагай центрые, ойрын хэды колхозуудые электрын галаар хангаха юм.

КИНО ХАРУУЛГА hАЙЖАРАА

hүүлэй жэлэй туршада 7—8 шэнэ киноаппаратура аймагта абтаhан байна. Эдэнь мүнөө хүдөө тосхонуудта эльгээгдээ. Энээнэй ашаар кино харуулга нилээд hайжарба. Холын малшад саг соогоо кино хараха аргатай болобо.

«Улаан Шулуута», «Улаан Аха», «Улаан малшан», XX партсъездын, Молотовой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта саг үргэлжын нүүдэл кино эмхидхэгдээ. Улан-Удэhээ эльгээгдэhэн шэнэ кинокартинанууд почтоор абтаhан үдэртөө эдэ колхозуудта харуулагдана.

ВАРИЛГЫН МОДО, ШУЛУУ БЭЛЭДХЭНЭ

Аймагай центрын бүхы албахаагшад, хүдэлмэришэд амаралтын үдэрнүүдтэ воскресник эмхидхэжэ, үхибүүдэй садай гэр бариха модо, шулуу бэлэдхэжэ байнхай. Эдэ воскреснигүүдтэ мүн Орлигой дунда hургуулиин hурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Бэлдэhэн модо, шулуун барилгын газарта зөөгдэжэ байнхай.

Д. Дугаров.

ТАСС-эй мэдүүлгэ

Сэрэгэй бүгэдэниитын хуулита алба Баруун Германида бии болгохо тухай хуулиин проектые бундестагта зүбшэн хэлсэлгэтэй дашарамдуулан Германиин Федеральна Республикын хэблэлэй ба информациин Зургаан энэ оной майн 3-да ФРГ-эй правительствын Меморандум толилоо. Баруун Германиие дахинаа зэбсэглэхэ, тусхайлбал, 500 мянган хүнтэй баруун-германска арми байгуулха хэмжээ-ябуулгануудаа зүбтүүлхые hэдэн, ФРГ-эй правительство энэ Меморандум соогоо Советскэ Союзай гадаадын политика тушаа эсэргүү харша хардалга, гүрдэлгэ хэнэ. Жэшээлхэдэ, ФРГ-эй правительство «Федеративна Республикын ба тэрээнэй союзнигуудай сүлөөтэ ажабайдалай аюулда орохоёо байhан» хэбэртэйгээр, «Сүлөөтэ дэлхэйдэ Советскэ Союзай сэрэгэй хүсөөр. добтолхоёо» байhан хэбэртэйгээр өөрынгөө энэ Меморандум дотор баталан хэлэнэ. ФРГ-эй Меморандум дотор саашань иигэжэ хэлэгдэнэ: «Советскэ Союзай гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай үгэ хэлэлгэ дээрэhээ харахада тэдэнэр атомна зэбсэг хэрэглэхэhээ тунхарихагүй байна... Советскэ добтололго гэнтэ, ехэ түргэнөөр хэгдэжэ болохо юм. Энэ хадаа зэбсэгтэ хүсэнүүдээ байлдаа хэхээр хододоо бэлэн байлгахые эринэ».

ТАСС-та мэдээжэ болоhоной ёhоор, ФРГ-эй правительствын Меморандум соохи баталамжануудые Советскэ Союзай хүтэлбэрилхы бүлэгэйхид СССР-эй эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые жэгшүүритэй муухайгаар хардаhан ябадал гэжэ сэгнэнэ. Уласхоорондын харилсаанда хэрэглэгдэшэгүй иимэ арга хэрэглэхэ зуураа, ФРГ-эй правительство дахинаа зэбсэгжэхэ талаар Баруун Германи дотор үнгэргэгдэжэ байгаа хэмжээ-ябуулгануудые немецкэ олониитын үмэнэ зүб[...] түүлхэ гэжэ найдана хаш.

Уласхоорондын түгшүүрилые hу[...]ларуулха эрмэлзэлгын хаа хаана[...] дэлгэржэ байхада, буу зэбсэг хоро[...]хо тушаа хэлсээ туйлахын тула[...] олон оронууд дотор зохихо а[...]муудай хэгдэжэ байхада ФРГ[...] правительство баруун-герма[...] армиие яаралтайгаар байгуу[...] байна, панхаруудтаhан «хүсэ [...]римталха политикые» өөрынгөө [...]даадын политическэ хараа бод[...] эшэ үндэhэн болгон хамга[...] үргэлжэлнэ. ФРГ-эй правительств[...] иимэ хараа бодол хадаа Европ[...]хи оршон байдалые хурсада[...] зайлашагүй зорюулагданхай, у[...] хоорондын шухала болоhон а[...] далнуудай шиидхэлгые улам [...]хэтэй болгоно. Арадуудай, т[...] тоодо немецкэ арадай эб найрам[...]да дуратай эрмэлзэлгэдэ эсэр[...] харша энэ политикые зүбтүү[...] ямар нэгэн эшэ үндэhэгүй байх[...] ФРГ-эй правительство СССР-эй [...] найрамдалда дуратай гадаадын [...]литикын уг шанарые хазагайру[...]жа, оронииe дахинаа зэбсэгжүү[...]дэ эсэргүү тэмсэжэ байдаг, Бару[...] Германи доторхи үргэн олони[...] мэхэлхэ гэжэ hэдэнэ.

Гэбэшье, иимэ тактика хадаа Со[...]ветскэ Союзай, эб найрамда[...] дуратай бусад гүрэнүүдэй үүсхэл[...] уласхоорондын түгшүүрилые hу[...]руулха, эб найрамдал бэхижүү[...] хэрэгтэ нилээд ехэ үрэ дүнгэй ту[...]лагдаад байhан мүнөө үедэ амж[...]татай байжа шадахагүй юм. Нү[...]талаhаа, «хүсэ баримталха поли[...]ка», яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ [...]шэ, харин уласхоорондын түгшү[...]рилые саашадань hулаpуулгада з[...]рюулhан политика эб найрамдал [...] европейскэ арадуудай аюулгүй ба[...]дал хангажа шадаха гэhэн ойлгом[...] бүхы оронуудта. тэрэ тоодо Бару[...] Германида дэлгэржэ байна.

Заочно экономическа конференци

«Сталинец» гэжэ Яруунын аймагай газетэ экономическа асуудалнуудаар конференци эмхидхээд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй бэшэгүүдые толилжо эхилбэ.

Ажалай эмхидхэлые hайжаруулха, түлөөhыень гуримшуулха талаар правлениин бэелүүлжэ байhан хэмжээнүүд тухай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыповэй бэшэгээр энэ конференци эхилhэн юм.

«Хүсэ багаар гаргашалжа продукци ехээр абаха» гэhэн экономическа асуудалаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дугароной бэшэг hаяхан толилогдобо. Ниитын ажахын бүхы hалбаринуудые түргэнөөр хүгжөөхэ, продукциин үнэ сэнгые эрид бага болгохо тушаа Парти, Правительствын заабариие бэелүүлэн тус колхозой гэшүүдэй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байhан тухай бэшэг соо хэлэгдэнэ. Ороohо таряа, овощь болон хартаабха тариха талмайгаа колхоз энэ жэлдэ 400 гектараар үргэдхэхэнь.

Энэ колхозой гэшүүд малажалаа хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, племенной хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулна. Ажахын энэ жэлэй дүүр[...]тэр эбэртэ бодо малай тооe 23[...] толгой, хонин hүрэгөө—5800 толго[...] гахайгаа—130 толгой хүргэхэ гэж[...] колхознигууд хараалhан юм. Мүнө[...] эндэ 400 гаран тугал 700 гара[...] хурьган абтаад, тобир тарган[...] түлжүүлэгдэжэ байна. Үнгэрhэн [...] hарын турша соо үнеэдhээ hү hа[...]га нёдондо жэлэй энэ үеынхид[...] ходоо хоёр дахин ехэ болоо.

Продукци абалгада гарадаг [...]гашануудые бага болгохо тал[...] правлениин бэелүүлжэ байhан [...] жээнүүдые нүхэр Дугарон hони[...]холтойгоор бэшэнэ. hаяхан [...] ууралаар хүдэлгэгдэдэг электро[...] станци тодхогдобо. Энээнэй хүс[...] пилорама, тээрмэ хүдэлнэ.

Экономическа асуудалаар газет[...]дэ толилогдоhон материалнууд а[...]хыгаа бодомжотойгоор түсэблэ[...] ажал хэрэгээ урагшатайгаар ябу[...]ха ба партиин XX съездын таби[...] зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ[...] аймагай ажалшадта туhалха байна.

С. Бардунаев.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай хөөрэлдэбэ

hая Кудара-Сомондо колхозуудай правлениин түрүүлэгшэнэр ба парторганизацинуудай секретарьнуудай семинар болобо. Энэ семинарта Кударын аймагай партийно-советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэришэд болон МТС-үүдэй мэргэжэлтэд хабаадалсаба.

Республикын делегацитай Ставропольско хизаар, Рязанска область ошолсожо ерэhэн нүхэр Хороших тэндэхи түрүү колхозууд болон колхознигуудай дүй дүршэл тухай ехэ hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

—Рязанска областьдо эбэртэ бодо мал, илангаяа үнеэдые, Ставропольско хизаарта нарин ноohотой хонидые, мүн шубуу үсхэбэрилдэг дүршэлтэй колхозуудта ажал хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэдэгтэй танилсаhан байнабди,—гэжэ нүхэр Хороших хэлэбэ. Удаань тэрэ эдэ нютагуудта малhаа али тухай ашаг шэмын абтажа, илангаяа hүүлэй үедэ али тухайгаар дээшэлүүлэгдэжэ байhан тоо баримтануудые олоор харуулан хөөрэжэ үгэбэ. Үнгэрhэн жэлдэ Рязанска областьдо үнеэн бүхэнhөө дунда зэргээр 2000 килограмм hүн hаагдаhан, Ставропольско хизаарай зарим колхозуудта хонин бүриhөө дунда зэргээр 10 килограмм хүрэтэр ноohон хайшалагдаhан байна. Рязанска областьдо үнеэд зундаа лагерьна гуримаар байлгагдан эдеэлүүлэгдэжэ, харууhалагдана, тэдэнэр үдэр hүнигүй бүхэли сүүдхэ соо адуулагдадаг болоо, зундаа ногоон тэжээл эдилсэнэ.

Семинарта хабаадагшад малайнгаа ашаг шэмые яажа дээшэлүүлхэ тухайгаа хөөрэлдэбэ. Молотовой, Ленинэй, Хрущевой, Ждановай нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Кривогорницын, Иванов, Тугаринов гэгшэд, Маленковой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизациин секретарьнууд Курикалов, Громов гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, Рязанска областиин, Ставропольско хизаарай колхознигуудай түрүү дүршэлые хэрэглэжэ, hү hаалгаяа хоёр дахин ехэдхэхэ, ноohо хайшалалгые нилээд дээшэлүүлхэ шухала байhаниие тэмдэглэhэн байна.

Колхознигуудай ажалта үдэртэ hара бүри аванс үгэхэ тухай семинарта хабаадагшад hонирхолтойгоор хөөрэлдөө. Кударын аймагай колхозууд апрельhээ эхилжэ бултадаа hара бүри авансаар мүнгэ хубаадаг болохонь.

Семинарай түгэсхэлдэ суглараагшад сахарна свёкло тарилгын агротехникэ тухай Ехэ-Кударын МТС-эй главна агроном нүхэр Журавлевой лекци шагнаба. Эндэхи колхозуудай сахарна свёклые түрүүшынхеэ тариха гэжэ байhан хадань энэ лекци бүришье hонирхолтой байгаа.

С. Таханов.

Социалистическэ мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилхэ

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд советскэ арадай политическэ ба ажалай эдэбхи үүсхэлые улам ехээр дэбжээгээ. Хүдэлмэришэд, колхознигууд, советскэ интеллигенци съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалжа, Коммунистическэ партиин гадаадын ба дотоодын политикые hайшаан, зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхээр бэлэн байhанаа мэдүүлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ предприятинууд болон барилгын газарнуудта социалистическэ мүрысөөн бүри ехээр дэлгэржэ байна. Манай районой түрүү предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ туйлаhан амжалтануудаа арьбадхажа, бүри ехэ үрэ дүн туйлахын түлөө оролдоно. Тэдэнэр дээшэлүүлhэн социалистическэ уялгануудые абана, ажалай вахтада жагсана. Жэшээлхэдэ, шэлэй механизированнэ завод 1956 оной түрүүшын кварталай түсэбые 111,7 процент дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 50 вагон шэл үгэхэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэhэн байна. Эндэ продукциин шанар нилээд hайжараа, мүн ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Заводой коллектив нэгэ тонно шэл гаргахадаа материал нилээд багаар гаргашалдаг болоhон байна.

Судно-барилгын заводой коллектив дээшэлүүлhэн уялгануудаа hайнаар дүүргэжэ байнхай. 1956 оной түрүүшын кварталай түсэбые 106,9 процент дүүргээд, түсэбhөө гадуур 197 мянган түхэригэй продукци гаргаа, ажалай бүтээсэ 109,2 процент дээшэлүүлээ, бүтээhэн продукциингаа өөрынь үные 15,7 процентээр химдаруулаа. Иигэжэ тус заводойхид абаhан уялгаяа мүн лэ үлүүлэн дүүргээ. Махоркын фабрикын, «Пищевик» артелиин ба бусад коллективүүд ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаhан байна. Махоркын фабрика түрүүшын кварталай түсэбые болзорhоонь 10 үдэр урид дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 62 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Партийна, профсоюзна, ажахын организацинуудай зүгhөө социалистическэ мүрысөөе үдэр бүри бодотоор хүтэлбэрилхэ гээшэ гүрэнэй түсэбүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэдэ шиидхэхы удхатай. Тиимэhээ социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэдөө үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба новаторнуудай дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр шудалха, үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Бүхы ажалаа дэбжээхын тула түрүүшүүл хадаа гээгдэжэ ябагшадта нүхэрэй ёhоор туhалха, тэдэниие нүлөөдөө абаха ёhотой. Социалистическэ мүрысөөнэй энэ гол гурим хадаа түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхые ба тэрэниие гүнзэгыгөөр шудалхые баадхана. Жэшээлхэдэ, шэлэй механизированнэ заводой партийна организаци ажалай түрүү арга методүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ ба дэлгэрүүлхэ тушаа горьтой хүдэлмэри ябуулна. Тус партийна организаци үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй хододоо уулзадаг байна.

Предприятиин бүхы амжалтые нэгэ хоёр түрүүшүүлэй туйлалта шиидхэдэггүй, харин ажалай түрүү арга методые бүхы хүдэлмэришэдэй шадабари болгоходо ажал хүдэлмэри урагшаа дабшаха бшуу. Энээниие хараадаа абажа, партийна комитет заводой новатор В. Н. Барышниковай, ахалагша мастер Жуковай түрүү дүршэлые шудалалга ба дэлгэрүүлгэ эмхидхэhэн байна. Нүхэр Барышников хэдэн машина hайнаар хүдэлдэг болгожо, сонхын шэл түргэнөөр үйлэдбэрилнэ. Түрүү арга методүүдые дэлгэрүүлгэдэ коммунистнуудай үүргэ тухай асуудалтайгаар заводой цех бүхэндэ нээмэл партийна суглаанууд үнгэргэгдөө. Коммунистнуудай ба партийнабэшэ нүхэдэй дурадхалнуудые группарторгнууд тэндэ бэшэжэ абаад, партийна комитедтэ дамжуулан үгэhэн байна. Тиин партийна комитет эгээн үнэтэй дурадхалнуудыень шэлэжэ абаад, ажалдаа хэрэглэхыень цехын хүтэлбэрилэгшэдтэ hайшааhан байха юм.

Тус партийна комитет Барышников Жуков хоёрой ажалай түрүү арга методүүдые нэбтэрүүлхэ тушаа цехүүдтэ лекци, хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэнэ. Партийна комитедэй хэhэн энэ хүдэлмэриин ашаар дурсагдагша хоёр новаторай үүсхэлые хүдэлмэришэд Огурцов, Лоскутов, Петушков, мүн шэл отолдог цехын хүдэлмэришэд тэрэ доронь дэмжэжэ абаhан байна. Тиин түсэбhөө гадуур хэдэн метр шэл гаргадаг, тиихэдэ зарим агрегадууд сонхын шэл үдэртөө 2 дахин үлүү гаргадаг болоо.

Мүн «Механлит» заводой партийна организаци новаторнуудай түрүү дүй дүршэл дэмжэхэ, дэлгэрүүлхэ зуураа гээгдэжэ байhан участогуудые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө тэмсэлдэ онсо анхаралаа хандуулаа. Трактор заhабарилдаг цех удаан саг соо гээгдэнги участок байжа, заводой хүдэлмэриие hаатуулдаг, түсэбыень таhалдуулдаг hэн. Тиин партийна комитет тус цехтэ онсо анхаралаа хандуулhан байна. Тус цехтэ энээнhээ урда тээ ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдадаг, механизаци тоогдодоггүй байгаа. Эдэ бүгэдэ партийна комитедэй заседани дээрэ элирэн гаргагдаhан байна. Партийна бюрогой шиидхэбэреэр энэ цехтэ нээмэл партийна суглаан үнгэргэгдэhэн юм. Суглаанда группарторгын, цехын хүтэлбэрилэгшэдэй ба зарим комитедүүдэй хүдэлмэри хурсаар шүүмжэлэгдээ hэн. Бии байhан дутагдалнуудые тэмдэглэхэ зуураа, коммунистнууд тэрэниие усадхаха талаар олон дурадхал оруулаа.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй үнэтэ дурадхалнуудые ба шүүмжэлэлнүүдые хараадаа абажа, цехын группарторг өөрынгөө хүдэлмэриие нилээд hайжаруулаа. Цехтэ үйлэдбэриин ба политическэ асуудалнуудаар лекци болон элидхэлнүүд хододоо уншагдадаг, ханын газетэ гаргагдадаг болоо. Цехын комитет ба группорг новаторнуудай дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо тушаа оролдодог болоhон байна. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлhэнэйнь ашаар тус цех гээгдэлhээ гараа.

Гэбэшье, мүрысөө эмхидхэлгэдэ, тэрэниие хүтэлбэрилгэдэ, илангаяа түрүү дүршэл дэлгэрүүлгэдэ үшөө олохон дутагдалнууд бии. Ниитын үүсхэлтэ энэ хэрэг нэгэ янзаар, нэгэ хэбээр бэелүүлэгдэдэг, тэрэниие эмхидхэлгэ гуримгүй байха юм. Мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг заримдаа хооhон шууяагаар хизаарлагдадаг байна.

Улан-Удын ликёро-архиин заводой үнинэй хүдэлмэришэд нэгэ үедэ залуу хүдэлмэришэдые шефтээ абажа, тэдэндэ өөрынгөө дүй дүршэл дамжуулан үгэдэг hэн. Энэ үүсхэл бусад хэдэн цехүүдтэ дэмжэгдэжэ эхилhэн юм. Теэд заводой хүтэлбэрилэгшэд, партийна организациин болон профсоюзай заводской комитет энэ үнэтэ үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ ёhотой байhан аад, харин тэрэниие хэрэгсээгээгүй байгаа.

Манай ороной барилгын организацинуудта социалистическэ мүрысөөе ёhо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг ушар үзэгдэдэг. «Бурмонголстрой» трестын барилгын участогуудта түрүү хүдэлмэришэд нилээд олон. Зүгөөр трестын хүдэлмэришэдшье профсоюзай организацишье барилгаша-новаторнуудай түрүү дүй дүршэлые шудалдаггүй, тэрэниие дэлгэрүүлхын түлөө оролдодогшьегүй байха юм.

Зургаадахи табанжэлдэ промышленностьда ажалай бүтээсэ 50 процентhээ бага бэшээр дээшэлхэ ёhотой. Энэ зорилго бэелүүлхын тула мүрысөө эмхидхэлгын, хүтэлбэрилгын дутуунуудые эрид усадхажа, түрүү дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо хэрэгтэ партийна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд шухала анхарал табиха зэргэтэй.

Предприяти бүхэндэ новаторнууд олон гээшэ. Тэдэнэр үнэтэ дурадхалнуудые оруулжал байдаг. Партийна, ажахын ба профсоюзна организацинууд шэнэ түрүү юумые саг дары дэмжэн, түрүүшүүлэй үүсхэлые олоной шадабари болгохын тула бүхы хэмжээнүүдые абаха зорилготой. Тиигэбэл шэнэ табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туhа нэмэри боложо үгэхэ байна.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, КПСС-эй Улан-Удын Городской райкомой секретарь.

Түргэн шиидхэмээр шухала асуудал

Өөрынгөө колхоздо Сүнхэрэг гэжэ газарта сабшалан уhалжа эхилhээр хэдэн жэл боложо байнаб. Теэд манай энэ участогта канаваар урдаа булаг гэхэ гү, али нуур гэхэ мэтын уhан үгы юм. Зүгөөр саhанай ехээр ороhон жэлдэ дулаан хабарай болоходо, газараа hайрамаар уhалжа 1953 ондо 4000 бухал абаагша hэн. Харин 1954—1955 оной хабар хүйтэн байжа, hайрамай уhан мүртэй урдаагүй hэн. Тиигэжэ оройдоо 1200 бухал абаа бэлэйб. Үнгэрэгшэ зун бүри үсөөн бухал абааб. Мүнөө баhал хүйтэн хабар болоод, саhанай бага дээрэhээ hайрамай уhан урдаагүй. Иимэ дээрэhээ бидэ шалангаа уhалха уhагүй болоод байнаб, уhалаагүй hаамнай эндэхи мнай мүртэй ургаса баhал абтахагүйнь гээшэ. Энээн тухай мүнөөhөө бодомжолхо, газараа уhалха хэмжээ абаха шухала. Энэ асуудалаар колхозойнгоо правленидэ хандаhан байгааб. Минии hанамжа ха[...]даа иимэ: энэ участогнай Худан голhоо тиимэ холо бэшэ юм. Тиимэhээ машинын хүсэ хэрэглэжэ, [...] голhоо уhа татуулаа hаа болохотой гэжэ hанамаар байгаа.

Худан гол үндэр эрьетэй, элhэн газартай юм. Мүн энэ голой нүг[...] хажууда Дүтэлүүр гэжэ бага[...] горхон бии. Тиин эдэ гол горхоной уhые сабшалан уhалалгада хэрэглэбэл ехэ hайн байгаа. Тиимэhээ республикын Хүдөө ажахын министерствын, Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уhанай ажахын управлениин зүгhөө болохотой туhаламжа бидэндэ үзүүлhэй гэжэ ехээр хүсэнэбди.

Санжа Маниев, Хэжэнгын аймагай Чесанын сомоной «Коммунизм» колхозой ахалагша луговод.

...РАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ...ино бригадын бригадир нүхэр Жигмитовэй хүтэлбэри тэрэ бригадын гэшүүд кукурузын үрэһэ буурсагһаань ...жа, тарилгада бэлэдхэжэ байна.

Энэ бригада мүнөө жэлдэ колхозойнгоо поли дээрэ 20 гектарта кукуруза тариха юм. Мүнөө тэрэ участок дээрэ 1000 гаран центнер нютагай үтэгжүүлгэ гаргаа.

И. Яхногой фото.

Эртын культурануудай тарилгые удааруулжа болохогүй

...гайнгаа эрхэ байдалда тааруулан...

... МТС-эй харьяата колхо... хабарай тарилгын хүдэлмэри ...ундаа ябажа байна. Эндэ ...эхэ бүри шэнэ шэнэ амжал... туйлагдана.

...хи колхозууд агротехниче... заабаринуудые нютагайнгаа ...йдалда тааруулан хэрэглэ...лөө оролдоно. Мүнөө жэлдэ ...борнойлго хэхын орондо га...аа хүрьһые катогоор даража ...үлээд, тарилга хэнэ. Мүн ...үдэй хойноһоо каток ябуул...ноо.

...гаая тарилгын хүдэлмэри ...» колхозой поли дээрэ эм...эр ябуулагдана. Эндэ нүхэр ...эй № 4 тракторна бригадын...алай үндэр бүтээсэ туйлана. ... 240 гектар талмайда хара ...эрээһэлүүлэн тарижа дүүр... ...00 гаран гектарта шэниисын ... хэжэ, эртынгээ тарилгые ...ээ байна.

... Кировэй, Сталинай нэрэмжэ... ...хозуудта эртын тарилга ...үдэрнүүдтэ дүүрэхэнь.

Ц. Дандаров.

...шэбхэ ехээр гаргаба

...ан Мухаршэбэрэй аймагай ... сомоной Молотовой нэрэм... ...олхозой 1-дэхи бригадынхид ...й газар дээрэ наг шэбхэ гар... ...скресник эмхидхэбэ. Тус вос... ...тэ хамта 2 автомашинатай, ...итой 40 хүн хабаадалсаа. ...реснигтэ хабаадагшад нэгэ ... турша соо кукурузын газар ...35 центнер, огородой газарта ...нер наг шэбхэ гаргаба. Энэ ...нигтэ колхозой залуушуул, ...лецууд эдэбхитэйгээр хабаа... ... Комсомольско организа... ...кретарь Д. Жанаев, ОТФ-е ... Д. Санжиев, мүн Н. Шири... Дашинимаев, К. Дамбиев, В. ...ренов, Н. Дондокдоржиев ... һайнаар ажаллаһан байна.

М. Намсараев.

Эртын тарилгые дүүргэбэ

ТОРИ. (Телефоноор абтаба). Торийн аймагай колхозуудай поли дээрэ ороохото культурануудай эртын тарилга эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Бургалтайн МТС-эй харьяата «Заветы Ильича» колхоз хүдэлмэриин 10-үдэр соо эртынгээ тарилгые эмхитэй һайнаар ябуулжа, үсэгэлдэр дүүргэбэ. Энэ колхоздо ажаллажа байгаа Бургалтайн МТС-эй нүхэд Павловай, Машеевэй тракторна бригаданууд МТС соогоо түрүү һуури эзэлнэ.

Эдэ бригадануудай трактористнууд С. Урбанеев, Н. Молонов гэгшэд «СХТЗ--НАТИ» трактораар хүдэлмэрилхэ зуураа, үдэрэйнгөө даалгабарие 150—200 процент дүүргэнэ. Тракторист Г. Галсанов «С-80» трактораар 195 гектар талмайда тарилга хээ.

Мүн Молотовой нэрэмжэтэ, «Улаан Тори» колхозууд эртынгээ тарилгые һаяын үдэрнүүдтэ дүүргэхээ байна.

Н. Цыбенов.

Үрэһээ бэлдэнгүй байшоо

Энэ жэлдэ ута, хүйтэн хабар боложо, Яруунада полевой хүдэлмэри нилээд һаатаһан байна. Харин һүүлэй үедэ наратай дулаан үдэрнүүд боложо, ороохото культурануудай эртын тарилгые үргэн далайсатайгаар ябуулха арга бии болоо. Теэд эндэхи колхозууд оройтожо байһанаа мэдэжэ байгаад, таряагаа үшөө яаралгүйхэнөөр, һая һаял тарижа, мүн зариманиинь үшөө тарижа захалаадүй байна.

Аймагай колхозуудта эртын тарилгын эхилһээр хэды хоноод байхадань хаража үзэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ гурба дахин ехэ тарилга хэгдэһэн байба. Тиимэһээ дулаархажа, газарай хүрьһэнэй гэдэхэтэй хамта колхозууд эртын тарилгые үргэн далайсатайгаар, үдэр һүнигүй ябуулха зэргэтэй байгаа. Теэд дулаархатай хамта тарилгые үргэнөөр ябуулха арга нүхэсэл бии болгогдоогүй байшоо. Зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Коминтерн», «Путь социализма» колхозууд ядахадаа муу шанартай үрэһэ хүрэнгээ мүнөө болотор гүрэнтэй андалдажа хүшхэрөөгүй. Нүхэр Дугарон түрүүлэгшэтэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид аяар 2000 центнер үрэһэ андалдаха аад, яаралгүйхэнөөр, муугаар зөөнэ. Үрэһэнэй таряа зөөхэ хүдэлмэридэ оройдоол хоёр машина табигдаһан байха юм. Мүн Маленковой нэрэмжэтэ колхоз андалдаһан үрэһэ хүрэнгэеэ нобшо удаанаар зөөнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тарилгын шанартай үрэһэ хүрэнгын дуталдадаг дээрэһээ тракторна сеялкэнүүд зогсодог, заримдаа муу шанартай үрэһэн таригдадаг байгаа. Нёдондоной тэдэ алдуу дутуунууд мүнөө тэрэл хэбээрээ дабтагдажа байнхай.

Үрэһэ хүрэнгын дутамаг дээрэһээ, мүн бэлэдхэлэй хүдэлмэриин бусад олон дутагдалнууд дээрэһээ Яруунада, илангаяа Сосновско МТС-эй харьяата колхозуудта ороохото культурануудай эртын тарилга удааруулагдажа, унжагай нобшоор ябуулагдажа байна. Эртээнһээ шухала хэмжээ абахын орондо Сосновско МТС-эй директор нүхэр Нагорный хамаг зэмээ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ тохожорхёод һуудаг.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Республикын МТС-эй харьяата колхозуудта гахай шахалга тухай 1956 оной майн 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	1956 оной январиин 1-һээ майн 1 болотор шахалгаһаа абтаһан гахайнуудай тоо	Шахалгада табигдаһан гахайнуудай тоо: Хамтадаа	Шахалгада табигдаһан гахайнуудай тоо: Тэрэ тоодо колхоз бүхэндэ
Темлюйскэ	478	384	43
Бага-Куналейн	291	101	20
Иволгын	237	152	19
Хонхолойн	219	216	36
Кабанскын	210	126	14
Хамнигадайн	188	131	22
Ехэ-Куналейн	173	162	54
Ехэ-Кударын	169	200	40
Саянтын	147	79	20
Түнхэнэй	141	96	12
Итанциин	133	103	14
Тарбагатайн	129	352	58
Жиримскэ	125	164	27
Окино-Ключевскойн	94	145	24
Куйтунска	86	274	34
Суулгын	86	71	14
Үшөөтэйн	84	84	14
Сэлэнгын	69	52	10
Бичурын	64	116	17
Цагаан-Усанай	57	97	19
Закаменай	54	48	4
Погранична	49	84	28
Хориин	49	29	3
Кяхтын	48	138	34
Ториин	38	127	21
Селендумын	38	35	11
Гашейн	31	127	25
Курбын	30	133	17
Үдын	29	126	21
Бургалтайн	28	99	25
Сүхын	17	71	24
Ново-Брянска	15	108	13
Кыренэй	14	146	21
Баргажанай	—	61	10
Эгэтын	—	50	8
Сосновско	—	61	12
Хэжэнгын	—	84	14
Чесанын	—	72	14

Республика дотор гахай шахалгаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ Темлюйскэ МТС-эй харьяата колхозууд урда һаранuудташье, мүнөөшье түрүү зэргэдэ ябаһаар. 1956 оной январиин 1-һээ хойшо эндэхи колхозууд 478 гахай шахажа, гүрэндөө тушаагаа. Мүнөө 384 гахай шахалгада табигдаад байна. Энэ юун дээрэһээ туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гахайнуудые үсхэбэрилгэдэ, шахалгада бодото анхаралаа хандуулдаг болоо.

Гэбэшье, үшөө олохон колхозууд энэ хүдэлмэриие тоодоггүй байһаар. Илангаяа Чесанын, Хэжэнгын, Сосновско, Эгэтын, Баргажанай МТС-үүдэй харьяата колхозууд хамагай һүүлдэ шэргүүлдэжэ ябаһаар. Эндэхи колхозууд январиин 1-һээ хойшо нэгэшье гахай шахажа гүрэндөө тушаагаагүй байшаба. Гадна, энэ мэдээн дээрэһээ харахада, дурсагдаһан МТС-үүдэй харьяата колхоз бүхэндэ мүнөө 8—14 гахай шахалгада табигдаһан байна.

Юундэ иимэ байдал тохёолдооб гэхэдэ, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглэнэгүй, гахайн мяха ехээр гүрэндэ тушаахын хойноһоо оролдоногүй. Тэрэнэй эсэстэ гахай харууһалга, эдеэлүүлгэ муугаар эмхидхэгдэнэ.

ТАРИЛГЫН ЯБАСЫЕ ТҮРГЭДХЭХЭ

...алинай нэрэмжэтэ колхозой ...оли дээрэ хүдэлмэрилдэг Сэ... МТС-эй 1-дэхи тракторна ...н механизаторнууд нүхэд ... Шагдуров хоёрһоо сеял... дискэнүүд юундэ эрьелдэ... гэжэ асуухада иигэжэ ха...:

...еялкэнүүдэймнай дискэнүү... ...ьелдэнэгүй, үбэлдөө огто ...ггүй байба ха. Үрэһээ ...даг клапануудынь заримдаа ...ана. Иимэ сеялкээр таряа ... гээшэмнай гэмтэ хэрэг гээ...

...хоёр механизаторнуудай гом... буруу бэшэ. Юуб гэхэдэ, ...үдэйнгээ эдэ техническэ ...нуудые усадхахын тула ...агаа тэдэнэр гээнэ. Жэ..., нүхэр Лудуповай агрегат ...то оройдоо хахад үдэр соо ... хээ. Бригадын нүгөөшье ...йхид сеялкэнүүдэйнгээ дис... ...е носо носоһоор үдэрөө...

...дагша бригадаһаа зүүлжээ ...одо газарта нүхэр Ойдопо... ...торна бригада байрлана. ...гадын полевой станай ха... «АТЗ-НАТИ» маркын трак...лаатай байба. Энэ трактор ...р миин хэбтэһэн байна. ... хэдэг багынь соорожо, тэ... ...заһуулхаяа трактористнь ... мастерской ошоо гэжэ бри... ...Ойдопов харюусаба.

...лхоздо хүдэлмэрилдэг нү... ...торна бригадануудтань ба... ...рхүү байдал ушарна. Энэ ... хүдэлдэг дүрбэн бригада... участково механик нүхэр ... ябажа, механизмуудыень ..., хүдэлгэлсэхэ ёһотой бай...шье, энэ нүхэр бригада...сөөн ябана. Зарим бригада...рилгын эхилхэһээшье хой...гүй.

—Манай бригадада тарилга хэжэ эхилһэнһээмнай хойшо нэгэ дахин ерээ. Тиихэдээшье, сеялкэнүүдэймнай дискэнүүдые, үрэһэнэй клапануудые заһабарилхада туһалангүй, энээхэниие өөһэдөө заһабарилха аргатайт» гээд ябашоо һэн,—гэжэ нэгэдэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр Будаев хэлэбэ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой таряанай полинууд ехэнхидээ хара шоройтой ба элһэлиг хүрьһэтэй юм. Илангаяа нүхэд Будаевай, Ойдоповой бригадануудай тарилга хэхэ полинууд элһэлиг хүрьһэтэй. Гэхэ зуура, эндэхи тракторна бригаданууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ бүхыдэнь адляар хэнэ. Тэрэ ехэ буруу. Жэшээлхэдэ, нүхэр Будаевай бригада урда Нюуруугай полиин элһэлиг хуурай шороотой хүрьһые борнойлһон ба культиваци хэһэн байна. Энэнь ямаршье туһагүй байгаа. Энэ бүгэдые мэдэжэ байгаад, колхозой агроном нүхэр Засыпкин хэмжээ абаагүй. Хэрбээ иимэ полиие борнойлоогүй, культиваци хээгүй һаа, энэ бригада хэды ехэ талмайда тарилга хэһэн байха һэм?

Хабарай борнойлолгын һүүлээр газарай хүрьһые катогоор дараха гээшэ тусгаар удхашанартай. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри алишье поли дээрэ хэгдэнэгүй.

Хабарай тарилгые богонихон болзор соо дүүргэхын тула үдэр һүнигүй тарилга хэхэ ёһотой. Теэд эндэхи дүрбэн бригаданнуудта тракторна сеялкэнүүд һүниндөө хүдэлнэгүй.

—Һүниндөө тарилга хэхэеэ янаабта, — гэхэдэ, хоёрдохи тракторна бригадын бригадир нүхэр Аверин иигэжэ харюусаба:—Һүниндөө тарилга хэхэ гэхэдэмнай тракторнуудай электрын гэрэл муутай. Тэрээхэн хоёр лампочкануудынай сеялкын мүрые һайса гэрэлтүүлнэгүй. Имагтал энээн дээрэһээ һүниндөө тариха аргагүй байнабди.

Мүн бригадирнууд нүхэд Будаев, Раднажапов иимэ шалтаг урдаа барина. Хэрбээ тракторнуудай хойно үшөө хоёр лампочка нэмэжэ түхеэрээ һаань, сеялкын мүрые һайса гэрэлтүүлхэ, һүниндөө тарилга ямаршье һаатабаригүйгөөр хэжэ болохо һэн. Энээндэ гансал механизаторнуудай үүсхэл хэрэгтэй.

Энэ колхоздо хүдэлдэг зарим бригаданууд тарилгада хожомтожо ороо. Жэшээнь, майн 1 ба 2-то һалхигүй, сэлмэг дулаан үдэрнүүд болоо. Гэбэшье, нүхэд Раднажаповай, ба Аверинэй бригаданууд тарилгые арай гэжэ майн 4-дэ эхилһэн байха юм.

Һайн хүрьһэтэй газарта нарин рядтайгаар гү, али хэрээһэлүүлэн тарилга хэхэ ёһотой. Гэхэ зуура, тус колхоздо нарин рядтайгаар тарилга хэгдэнэгүй. Яахадааб гэхэдэ, иимэ аргаар тариха сеялкэнүүд эндэхи дүрбэн бригаданuудта огто байхагүй. Нарин рядаар тарилга хээгүйшье һаа, хэрээһэлүүлэн тариха дүүрэн аргатай байна бшуу.

Энэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлдэг тракторна бригаданuудта ажалай эмхидхэл һула. Ушар юуб гэхэдэ, үрэһэ, уһа гэхэ мэтые саг соонь зөөдэггүй дээрэһээ тракторнууд һаатадаг байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Ойдоповой хүтэлбэрилдэг бригадын механизатор нүхэр Минаевай жолоододог «Беларусь» трактор үрэһэнэй саг дары асарагдаагүй дээрэһээ майн 3 ба 4-дэ 4—4 час тухай һаатаһан байна. Энэнэй эсэстэ энэ хоёр үдэр нормын еһоор 12—12 га тариха аад, арай гэжэ 8—8 га тарилга хэбэ.

Эндэхи бригаданuудай зарим механизаторнууд полевой стан дээрээ хонодоггүй, гэртээ ошодог байна. Илангаяа нүхэд Будаевай, Ойдоповой бригадын трактористнууд гэртээ хоножо, ажалдаа оройтожо гарадаг юм. Хабарай тарилгые богонихон болзор соо үнгэргэхын тула механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө бодотоор эмхидхэхэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг болзортонь гаргаха, түрүүшүүлые урмашуулха ёһотой байгаа. Теэд эндэхи дүрбэн бригаданuудта социалистическэ мүрысөөн үшөө эмхидхэгдээгүй байһаар. Механизаторнуудай хэһэн ажалайнь дүн үдэр бүри показателиин доска дээрэ бэшэгдэнэгүй. Хэнэй һайнаар, хэнэй муугаар ажаллажа байһаниие мэдэхын аргагүй.

— Саг үшөө эртэ, тарилгаяа һаяхан эхилээ гээшэбди. Бригада, механизатор бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэхэл байха. Энээндэ һанаагаа зобоһоной хэрэггүй,—гэжэ МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Агильдин убайгүйхэн хөөрэжэ һууна.

Хабарай полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдтэ иимэ дутагдалнуудай гараһан дээрэһээ энэ колхоздо тарилга удаанаар хэгдэнэ. Майн 2-һоо майн 7 болотор оройдоо 400-гаад гектарта эртын культурануудай тарилга хэгдэжэ, түсэб 11 процент дүүргэгдэбэ.

МТС-эй дирекци болон колхозой правлени хабарай тарилга дээрэ бии байһан эдэ дутагдалнуудые усадхаха шударгы хэмжээ абажа, энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулха бээзэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

Б. Ширеторов, манай корреспондент.

Сатирын булан

Нэрээ һэлгэһэн нэтэрүү Нима

Нэгэтэ Дээдэ Ильхиин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо (Заиграйн аймаг):

— Энэ Данзанай Нимамнай колхоздоо хүдэлхэеэ ерээ ха юм. Одоол эхэ эсэгээ үргэхэ, тэжээхэ сагынь тудаа, болоо бэзэ, хэды болотор зайха зураха, тарган мориной ташаан дээгүүр, табагтай мяханай уурал дээгүүр, налиха, найрлаха юм бэ?—гэжэ хүгшөөргэшэг болоһон эмгэн үбгэжөөлдөө хөөрэнэ.

—Ха,—гэжэ миһэд гээд, үбгэжөөлынь аршуулаа гаргажа, тамхи татахынгаа тэндэ,—яажаш бай. Ямпил Данзанай Нима «зүрхөө барижа» колхоздо хүдэлхэ гэжэ этигэнэгүйб. Энэшни «нэгэ газарта шэнгэжэ тогтоод, хүдэлхэ хүн бэшэл. Нэгэ гэбэл хүнгэн ажал бэдэржэ нютаггүй шуратанаха, үгы гэбэл «гэнэн загаһан, гэдхэн тибһэн» хаана бииб гэжэ иишээ эрьелдэд гэхэ байха...

Олые үзэһэн эдэ хоёр үндэр наһатан хэршье удаан арсалдаха, буляалдаха юм һэн бэзэ, зүгөөр үбгэжөөлэй үгэеэ хүсэд дүүргээгүй байтар, үүдэн түрд гэжэ нээгдээд, газааһаа олон зон һубарилдаһаар орожо ерэбэ. Тэдэнэй дунда нютагай үбгэд, түрүүлэгшэ, тон һонирхолтой хүниинь, Данзанов Нима бии байба.

...Эмгэн эжы улаан шарахан сайгаа һамаржа оробо, үбгэжөөлынь ханза сооһоо домбо гаргаба.

Домботой «духаряа» табюулһан айлшад дуугай һууба гэжэ дуулдаагүй ёһотой. Ута гэгшын хөөрэлдөөн захалба. Тэрэнэй эсэстэ:

—Одоол битнай тэнэхэ зайгуултахаяа болижо, колхозоо шанга шадалтай болгохын түлөө таанартаяа хамта тэмсэхэм,—гэжэ Нима тудхажархина. Тэрэ өөрөөшье мэдэнгүй «талда тоһо адхажархиһан байба». Тиимэһээ домбо шабхажа, хонгор зөөлэн болошоһон түрүүлэгшэ түрүүтэй эндэ суглараһан нютагайхидынь Нимын үгэнүүдтэ һэгшэһэндээ, тэрээнээ таалажа, тэбэрижэ оробо...

...«Набшаһан шарлаба юм байна. Намарынь болоо гээшэ ха» гэдэгтэл, энэ үдэрһөө хойшо гурбан һара мэдэгдэнгүй үнгэржэ, удангүй хүйтэрөөд, үбэлэй тэмдэг үзэгдэбэ. Гэбэшье, Данзанай Нима аса барижа, үбһэ ашаба, мэшээг үргэжэ, таряа зөөбэ гэжэ үнгэрһэн энэ саг соо нэгэшье хүнэй шэхэндэ дуулдабагүй. Харин үдэшэ үглөөнэй боро хараанаар:

— Дуулим даа дободош
Хүйтэн даа—хүбөөдэш...—гэжэ дуулаһан боро даагатай хүнэй түлеэнэй харгыгаар ябахань хаа яа харагдадаг һэн.

...Нэгэтэ албан хэрэгээр гүрэнэй банкын кассада ээлжээ хүлеэжэ байбабди. Яаралтай байһан аад, тэндэ байгшадые гуйжа, тон түрүүн мүнгэ абаха болоод, зогсожо байтарнай, кассир эхэнэр онгоошхоёо нээжэ, бултайгаад:

— Базаров Петр...—гээд, дуудажархиба. Харан гэһээмнай Данзанов Нима ханшыгаа шамаһаар, кассада хүрэжэ ерээд, колхоздо һая зөөжэ ерэһэн хүн, нэгэ үнеэ абаа, гэр барюулаа, гэртээ хоёр хүдэлмэришэ хүн г. м. удхатай, аржагар тамгатай, гоё гэгшээр гар табюулһан саарһа үнэмшэлгэ гартажа, кассир эхэнэртэ хаяжархёод, 11.500 түхэриг хармаанглаад гарашаба.

...Арба нэгэ мянга табан зуун түхэриг!

«Ай хүйхэр, Ямпил Данзанай Нима гэдэг яагаад Базаров Петр боложо, яаһан ехэ мүнгэ яажа абаба хаб», гээд һанабабди. Теэд яаралтай хэрэгээр ябаһан аад, энээн тухай һайса бодохо, шүүхэшье сүлөөмнай болобогүй. Магад буруушье танижа болоо бэзэбди гэлсэн, удангүй энээн тухай мартажархёо бэлэйбди. Зүгөөр хожомынь Заиграйн аймагай Дээдэ Ильхиин сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой правлениин заседани дээрэ байлсаха хэрэг гаража, мүнөөхи Базаров Петрын нэрые дахяад дуулабабди.

...Колхозой правлениин заседани эхилшэнхэй. Хүн зон олон. Түрүүлэгшэ нүхэр С. Цыденжапов шиидхэхэ асуудалнуудаа соносхоно. Тиин шухала асуудалаа суглаанай шиидхэтэр һүни оройшье болошоо. Хүн зон эсэнтээл хаш. Гэбэшье, түрүүлэгшэ нүхэр Цыденжапов:—һүүлшын асуудал! Колхознигуудай мэдүүлгэнүүдые хаража үзэе,—гэжэ гуйба. Энэ мүн лэ шухала асуудал бшуу. Хойшолуулжа болохогүй гэжэ зосоо ороно. Түрүүлэгшэ мэдүүлгэнүүдые уншажал оробо. «Байдалыень мэдэнэбди. Гуйлтыень хангаха! Хангаха...»—гээд, сугларагшад гараа үргэжэл байна. Гэнтэ: «Колхозник Базаров Петрын гуйлта. Бэем муудаа. Аргаламжын газарта ябахам. Нэгэ хашарагыемни гунан үхэр болгон андалдажа үгыт. Мүнгэндэ хэрэгтэй болооб,—гэжэ уншаһанайнгаа һүүлдэ, — бид һанахадаа, гуйлтыень хангажа, хашарагынь андалдаха гэхэ байнаб».—гээд, түрүүлэгшэ үгэеэ дүүргэбэ. Сугларагшад гансата абяагүй болошоно. Һүүлээрнь һабир шэбэр гэлдэн бээ бэеһээ юушьеб асууна хэбэртэй. Тэгэндэшэгүүр һуужа байһан нэгэ наһатайшаг хүн бодоод:

— Нүхэр түрүүлэгшэ, Базаров Петр гэжэ колхознигые бидэ танинагүйлди. Тиимэ нэрэ обогтой хэн юумнай бии юм һэн бэ?—гэжэрхибэ. Зоншье шэмээгүй болон, шэхээ табишаба. Түрүүлэгшэ бага маргад гэһэнэй һүүлдэ, ехэ шархаангяар:

— Базаров Петр гээшэтнай Данзанов Нима ха юм. Манай колхозой модоной харуулшан, лесник.... Танихагүй зон гут?—гэхэдэнь, зоншье дарья табилдашаба. Зариманиинь хүхэ модон болотороо эльгэ хаталдажа «яаһан убайгүй юм, юу хэһэндээ бэень муудаа юм» гэлдэнэ. Нүгөөдүүлынь «түрүүлэгшэ мэдээ ёһотой, гуйлтыень хангая» гэлдэнэ. Һүүлэй һүүлдэ «түрүүлэгшэ мэдээ» гэлдэн, олонхиин дуутаар Базаров Петрын гуйлта хангаха гээд, шиидхэжэрхибэ.

Харин нэрээ һэлгэжэ, Базаров Петр болоһон Нима Данзановнай олдоһониинь хаанабши гээд, гунан сарые колхозой һүргһөө шэлэжэ хүтэлөөд, сообо һүхэ һуйбадаал, город ороо һэн. Уданшьегүй Нима Данзановнай гунан сараа мүнгэн болгожо хармаангланхай, гашуун пивэ, гадартай мяха урдаа табижархёод, шэлтэй харые сэлсэгэшүүлэн, «бэеынгээ мууе заһажа байгаа бэлэй.»

— Шэнэ колхозник Базаров Петрынтнай барюулһан гэрынь хаана байнаб,—гэжэ түрүүлэгшэ С. Цыденжаповһаа асуутты. Саарһа данса дээрэнь аржытар тамгаа даража, гоё гэгшээр моторлобошье, ой соо ургаатаяа шууяжа байһан шэнэһэн, нарһан тээшэ хургаараа заахаһаа бэшэ, Базаров Петрын барюулһан гэр гэжэ тобойһон юумые түрүүлэгшэ Цыденжапов харуулхагүй. Мүн Базаров Петрын абаһан үнеэн гэжэ дүрбэн хүлтэй малые молотовойхидынь хараагүй юм.

Хуули буса хуурмаг аргаар гүрэнэй кассаһаа абаһан 11.500 түхэригөө Базаров Петр болоһон Данзанов Нимамнай үрижэ, сууряан болгоһоор, гуйжа абаһан гунан сараа эдижэ дууһаһаар үнинэй.

— Мүнөө энэ хүйхэр хаана «тэбэнын һүбөөр» гулдиржа ябана ааб?—гэлсэхэт.

Харин тэрэтнэй Молотов колхоздо дахинаа гунан сар, гэнэн зон олдохоёо болёо гэжэ ойлгоходоо, харгын машинада һуужа, Хэжэнгэ ороод, Худанай талаар, Чесаанын шэлээр юу хээ маряана, хараашална гэлсэнхэй. Теэд хэды болотор энэ Нимамнай нютаггүй зайха, эшэхэ нюургүй мэхэлхэ юм хаб?

Г. Бальжинимаев,
Б. Бадараев.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Түлигдэхээ болиһон бани

Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хоёр жэлэй урда тээ шэнэ бани бариһан байгаа. Тэрэ банинь суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ түлигдэдэг байһан аад, энэ жэлэй гараһанһаа хойшо оройдоо түлигдэхэеэ болишоо.

Энээн тухай колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралаа табижа, баниия заһаха тухай түргөөр хэмжээ абахыень хүсэнэбди.

М. Дымбрылова.

Минии һанамжа

Улан-Удэ городтомнай столово, чайнанууд үшөөл үсөөдөөд байна. Илангаяа халуун сай, һүн, какао, пирожки гэхэ мэтые наймаалдаг павильонууд тон үсөөн. Гостина рядта байгаа гансахан павильониинь ажалшадые хангажа хүшэхүрэнэгүй. Тиимэһээ үшөө нэгэ иимэ павильон нэмэжэ нээгээ һаа ехэ һайн байгаа. Үдэшэ үглөөниинь гү, үдын забһарлалгын үедэ хүнүүд һаатангүй сайлаха һэн.

М. Михайлов.

Эдеэ амтатай һайнаар бэлдэхэ

Кяхта городто байгаа аймпотребсоюзай столово ажалшадые һайн шанартай, амтатай эдеэ хоолоор саг соонь хангахын түлөө оролдоногүй. Энэ столоводо эдеэлхээ ерэгшэд эдеэнэй бэлэн болохые гү, али официанткын ерэжэ захил абахые хүлеэһээр час шахуу болодог.

Мүн энэ столовын меню соо бууза, пельмени, шараһан загаһан гэхэ мэтэ элдэб янзын блюдэнүүд бэшээтэй байдаг, теэд захил хэхэ гэхэдэ байдаггүй.

Столовые даагша нүхэр Асеев эдэ дутагдалнуудаа усадхаха тушаа хэмжээ абаха ёһотой.

В. Баторов.

Советскэ морягууд венгерскэ судануудые абараа

ИЗМАИЛ (Одесскэ область). майн 10. (ТАСС). Дунайска далайн пароходствын «Тамань» гэдэг теплоходhоо радиограмма эндэ абтаа. Советскэ морягуудай hайхан сэдьхэлтэ хэрэг тухай тус радиограмма соо мэдээсэгдэнэ.

Майн 6-да Дренкова гэжэ румынска портдо «Таманиин» хоножо байхада, мянгадахи километрын райондо венгерскэ баржанууд бархаґhаа алдуураад, дэмы урдажа ябаhан тухай мэдээсэл абтаа. Тус баржануудта хосорхо аюул тохёолдоод байба. Советскэ теплоходой моряегуд тэдэндэ дары туhаламжа ошожо, туhалха гэжэ шиидэбэ. hуниин 1 час 15 минутада моряегуд тэдэ судануудые бэдэржэ олоод, харанхы hуни, урасхалай шанга байбашье, экипажайнгаа зарим хубиие тэдэ суданууд дээрэ буулгаба. Арбан минута болоод байхада моряегууд баржануудые буксираар барижа байгаа. Энэ ушар далай соохи шулуун хабсагайнуудhаа 15 метрын газарта болоhон байна.

Хуурай ашаа ашадаг «710» гэдэг баржа болон нефть зөөдэг «84» гэдэг баржа бензин тээhэн ашаатайгаа аюулгүй газарта 6 час 30 минутада абаашагдаад, удаань «Комаром» гэдэг венгерскэ теплоходто дамжуулан үгтөө.

«Таманиин» капитан нүхэр Борисов болон ахалагша механик нүхэр Азоян гэгшэд тэрэ хэрэгые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилөө. Тэдэ баржануудые абархадаа капитанай ахалагша туhалагша нүхэр Хряпин, боцман нүхэр Гордеев, ахалагша моторист нүхэр Савка, матросууд нүхэд Семенов, Пустовгар, Бурцев болон экипажай бусад гэшүүд онсо шалгарhан байна.

Венгерскэ уhан замаихид туhаламжа үзүүлhэнэйнь түлөө советскэ нүхэдтөө халуун баяр хүргөө.

Профсоюзуудай Индийскэ национальна конгрессэй 8-дахи съезд хуралэмэрээ дүүргэбэ

ДЕЛИ, майн 9. (ТАСС). Сурадта (Бомбей штат) болоhон профсоюзуудай индийскэ национальна конгрессэй (ИНКПС) 8-дахи съезд үсэгэлдэр хуралэмэрээ дүүргээ. Тус съезд профсоюзна ажал-ябуулгын талаар хэлсэhэн элдэб асуудалнуудаараа резолюцинуудые баталаа.

Съезд шэнэ хүтэлбэриие hунгаа.

Индиин томо профсоюзна нэгэдэлнүүдэй нэгэн мүн болоhон профсоюзуудай бүхэиндийскэ конгресс ИНКПС-эй съездэдэ бэшэг эльгээгээ. Тус бэшэг соогоо профсоюзуудай нэгэдэл туйлахаешь, Индиин хүдэлмэришэн ангиин байдалые hайжаруулха хэрэгтэ, мүн тэрэшэлэн оронойнгоо экономическа хүгжэлтын, Азиин арадуудай әбтэ байдалые бэхижүүлгын ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалгын талаар хани харилсаа байгуулхыень ИНКПС-ые урялна.

Хитадай Арадай Республикада Түтэ дэй автономно областиие байгуулгын урда тээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түгэдэй автономно областиин баладхалай комитедэй заседани. Синьхуа агентствын фото.

Урда Корейдэ юумэнэй сэн хүндэрнэ

ПХЕНЬЯН, майн 9. (ТАСС). ...да Корейдэ эдеэ хоолой болон ...мышленна товарай үнэ сэн ...жэ үргэлжэлнөөр байhаниие ...чже Тхонсин агентствын мэ... дээрэhээ харагдана. Гансахан ...рель соо рисэй сэн 30 процен... хүндэрөө, хлопчатобумажн... дүүд—10 процент, саарhанай ... дахин хүндэ болоhон бай... Корейдэ асаргадаг амери... товарнуудай сэн баhа ... hүүлэй хоёр hара соо тэнд... рагдаhан нүүрhэнэй сэн 31 ... сонхын шэл—19 процентээр, ...—11 процент гэхэ мэтээр хүнд... лоно.

Урда Корейдэ юумэнэй сэн... до хүндэ болоно байhаниин ... бйн гаргашануудай дан ехэ ... ной, национальна промыш... тиин болон хүдөө ажахын ... муудайнай эсэстэ саарhан... нэй саашадаа үнэгүй болоо... далаар тайлбарилагдана ... КНДР-эй хэблэл заана. Лай... гашануудые бүглэхын тула... сынмановска правительств... hан мүнгэ ехээр гаргана, ... гансахан hүүлэй хахад соо ... миллиард хван гаргаа гэж... Корейн агентствонүүдэй ... нүүдhэ элирнэ.

Советскэ культура болон искусствые Англида hонирхоно

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Англидахи кино харагшад майн 20-до нээгдэхээр хараалагдаhан советскэ фильмнүүдэй долоон неделиин фестивалиие ехэ hонирхон хүлеэжэ байна гэжэ «Таймс» газетэ тэмдэглэнэ. Тэрэ фестивалиин үедэ Лондондо 25 советскэ кинокартинанууд, тэрэ тоодо «Станционный смотритель», «Пышка», «Депутат Балтики», «Александр Невский», «Мать», «Отелло», «Двенадцатая ночь» гэжэ картинанууд харуулагдаха байна.

«Таймс» газетэ советскэ фильмнүүдэй харуулагдахаяа байhан ябадалые амаршалан тэмдэглэжэ зууraa. Англидахи кино харагшад олон жэлэй туршэ соо советскэ киноискусствын зохёолнуудые сар соонь хаража байха аргагүй байгаа гэжэ тэмдэглэнэ.

Хэдэ хэдэн газетэнүүд болон журналнууд зарим советскэ фильмнүүдтэ хэгдэhэн рецензи тунхаглаа. Тэдэнэй дунда фестивалиин үедэ харуулагдаха зарим картинануудта рецензи хэгдэhэн байна. Бүхы шүүмжэлэгшэд «Ромео и Джульетта» гэжэ фильмын уранhайханай шанарые, илангаяа Улановагай мэргэжэл шадабариие үндэрөөр сэгнэнэ. «Отелло» гэжэ советскэ фильм hайнаар сэгнэгдэнэ. «Нью Стейтсмен энд нейшн» гэдэг журналай бэшэhэнэй ёhоор, тус фильм «Шекспировскэ фильмнүүдэй дунда элитэ hуури эзэлнэ».

«Хэррингей» гэдэг лондонско зал соо майн 21-дэ эхилхээ байhан советскэ циркын гастрольнуудые англиска харагшад тэсэжэ ядан хүлеэжэ байна. Циркын гастрольнуудые харахые билет худалдахада түрүүшын үдэр 2500 билет худалдагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Японско экономическа делегаци Хитадай Арадай Республика ошохонь

ПЕКИН, майн 10 (ТАСС). Уласхоорондын худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туhалха хитадай комитедэй уриалаар энэ hарын hүүл багаар японско баяшуул-наймаашадай делегаци Хитад ошохонь гэжэ токийска радио мэдээсэнэ. Энэ делегаци КНР-тэ нэгэ hара шахуу байха юм. Хитадта байха үедөө тэрэ болбол ороной экономическа байдалтай танилсаха ба худалдаа наймаанай хэлсээ баталха тухай хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байна.

Сингапурай главна министрын мэдүүлгэ

ПЕКИН, майн 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэлэнэй ёhоор, Хитадтай худалдаа наймаанай харилсаануудые нэрэгэхын түлөө өөрынгөө правительствын эрмэлзэжэ байhан тухай Сингапурай главна министр Давид Маршалл Лондондо байхадаа мэдүүлөө. «Худалдаа наймаан хадаа манай ажабайдалай үндэhэ hуури мүн, манай конкурентнүүдтэ туhатай байхын тулада, тэд Малайда гансал хоро хүргэхын тулада, худалдаа наймаанда зорюута hаалта хэхэ гэшэ манай ерээдүйн байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ бидэнэр тоолонобди» гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Мүнөө Маршалл Лондондо байна. Тэндэ Сингапурай ерээдүйн политическэ статус тушаа хэлсээнүүдые хэнэ.

Итальянска сенат hунгуулиин шэнэ хуулиие hайшаагаа

РИМ, майн 9. (ТАСС). Үсэгэлдэр итальянска сенат депутадуудай палатада hунгаха тухай хуулиин проектые (урдань тус палатын батлан абаhан) hайшаагаа. Шэнэ хуули хадаа депутадуудай палатадахи hуури нуудые список бүхэнэй абаhан голосуудай тоодо таараалдуулан хубаарилха гэжэ хараална. Бүхы парламентска группанууд, эгэн баруунайхинаа бэшэерээ хуулиин проектые абахын түлөө голосовалаа.

Yйлэдбэриин түрүүшүүлэй бүхэхитадай слёт дүүрэбэ

ПЕКИН, майн 10. (ТАСС). Мүнөөдэр үйлэдбэриин түрүүшүүлэй бүхэхитадай слёт хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Тэрээндэ хабаадаhад бүхы Хитадай хүдэлмэришэд болон албахаагшадта бэшэгтэйгээр хандаа.

Хитадые хүсэ ехэтэ социалистическэ промышленна гүрэн болгохо гэhэн түүхэтэ зорилго хитадай арадай урда табигдаhан гэжэ бэшэг соо хэлэгдэнэ. Тэрэнэй тула КНР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые гансашье болзорhoонь урид дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ гэшэ, мүн Хитадта социализм байгуулгын хэрэгые түргэнөөр түгэсхэхэ шухала.

Энэ түүхэтэ зорилгые дүүргэхын тула зохёон байгуулха үүсхэл бүхы хэмжээгээр хүгжөөхыень, культура ба наукын талаар Хитадай гэгдэлые түргэнөөр усадхахыень хүдэлмэришэд болон албахаагшадые слёт уряалаа.

Хитадта социализм hаяхан лэ байгуулагдажа эхилбэ, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ туйлагдаhан амжалтанууд ехэ замай имагтал түрүүшын алхам гэшэ гэжэ саашань бэшэг соо хэлэгдэнэ. Олон бэрхэшээл дабажа гараха хэрэгтэй байбашье, социализм байгуулха гэhэн 600 миллион хитад арадай бата шиидхэбэридэ юуншье hаад ушаруулжа шадахагүй.

Киптрэхи байдал тушаа

ЛОНДОН, майн 10. (ТАСС). Кипр аралhaa Рейтер агентствын мэдээсэлэнэй ёhоор, хоёр залуу киприодууд Махалакис Караолис, Андреас Деметриу гэгшэдые толгойн саазада оруулха гэhэн шиидхэбэриие англиска засагаархид дүүргэлтэ болгоо. Мүнөөдэр үүр сүүхэ багта тэдэ хоюулаа Никози городой центральна түрмэдэ үлгэгдэжэ алагдаhан байна.

Караолис, Деметриу гэгшэдые саазалха тухай шиидхэбэри Кипрын хүн зоной, мүн англиска олониитын эхэнүү хубиин эрид буруушаал үүсхээ гэжэ мэдээсэгдэжэ байгаа. Англиска ниитын хэдэ хэдэн элитэ ажал-ябуулагшад мэдүүлэгнүүдые хэжэ, бэеэ даанхай байдалай түлөө Кипрын хүн зоной тэмсэлые хүсөөр дараха гэhэн hэдэлгые эрид буруушааба.

Караолис, Деметриу гэгшэдые толгойн саазада оруулха гэhэн шиидхэбэридэ эсэргүүсэhэн шэнэ демонстраци үсэгэлдэр Кипр арал дээрэ болоо гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэлэнэй ёhоор, толгойн саазахэ гэhэн шиидхэбэри болоулхые эрижэ, Лимасолэдэ болоhон демонстрацида хабаадагшадые англиска засагаархид шиидам хэрэглэжэ ба хии руу буудажа, тараагаа.

ПАРИЖ, майн 10. (ТАСС). Парижска радиогой мэдээсэлэнэй ёhоор, үсэгэлдэр Кипр аралай бүхы томо центрнүүдтэ забастовканууд соносхогдоhон байна. Магазинууд, эмхи зургаанууд болон банкнууд хаагдаа. Политическэ хэрэгээр Никозиин центральна түрмэдэ хаагдаhан бүхы хүнүүд үлэсхэлэн соносхожо эхилээ.

Баруун гүрэнүүд гадаадын сэрэгүүдые барижа байлгын гаргашануудые үргэлжэлүүлхыень ФРГ-hээ эринэ

БОНН, майн 9. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёhоор, Германиин Федеральна Республикада байдаг Англиин болон Франциин посольнууд тус республикын территори дээрэ баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые барижа байлгада ФРГ-эй гаргашанууд тухай асуудалаар гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэнь үсэгэлдэр нотонуудые дамжуулан үгөө. Мүн тиимэ ното hаяар США-гэй правительствоhоо абтахаар хүлеэгдэнэ.

Тэдэ нотонууд хадаа 1956 оной майн 5-найн хойто тээ баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые барижа байлгын гаргашануудые үргэлжэлүүлхэ тухай баруун гүрэнүүдэй эрилтэhээ арсаhан ФРГ-гэй правительствын нотодо харюу мүн болоно.

«Баруун Германиин армиие байгуулга аалияр ябуулагдажа байhан» дээрэhээ Баруун Германи өөрынгөө территори дээрэ баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые барижа байлгын гаргашануудые өөр дээрээ даажа ёhотой гэжэ баруун гүрэнүүд урданайхидаал адляар тоолоно гэжэ ДПА агентство англиска болон французска правительствонуудай нотонууд тухай хэлэхэ зуураа дамжуулна. Тэдэ гаргашанууд хэды шэнээн байхаб гэхэдэ, Баруун Германи 1956 оной майн 5-най хойто тээ үшөө нэгэ жэлэй турша соо баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые хангажа байдаг немецкэ хүнүүдтэ hара бүри 120 миллион марка гаргашалжа байха болоно гэжэ ДПА агентствын мэдээсэлhээ элитэ болоно. Тэрэнhээ гадна, Баруун Германи баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые хангалгын элдэб материальна зүйлнүүдые өөр дээрээ абаха ёhотой байна. Баруун гүрэнүүдэй сэрэгүүдые барижа байха тушаа Баруун Германиин правительствын гаргашанууд ниитэ тоонь хоёр миллиард шахуу марка болохо болоно.

Англи Тунисай ба Мароккын бэеэ даанхай байдалые мэдэрбэ. Англиска гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ЛОНДОН, майн 10 (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэлэнэй ёhоор, Англиска правительство Тунисай ба Мароккын бэеэ даанхай байдалые мэдэрээ гэжэ мүнөөдэр англиска гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Удангүй Англи эдэ гүрэнүүдтэй дипломатическа түлөөлэгшэдые андалдаха юм гэжэ МИД-эй түлөөлэгшэ хэлэhэн байна.

США-гэй оборонын министр Вильсон ... гаргашануудые ... болгохые эрин...

ВАШИНГТОН, майн 9. (Т... 1956—57 финансова жэлд... миллиард доллар үгэхые ... министерство гуйна гэжэ ... США-гэй оборонын министр ... сон hомололгын талаар ... комиссиин подкомиссиин ... дээрэ мэдүүлээ. Энэ хадаа ... дурбэн жэл соо түс министе... эриhэн эгээн ехэ сумма ... Вильсонэй хэлэhэнэй ёhоор, ... финансова жэлдэ оборонын ... терствын бодото гаргашану... дээрэ 36 миллиард доллар ... байна. Энэ хадаа Холбоото ... дууд сэрэгэй хэрэгсэлнүүдтэ ... тээ 100 миллион шахуу доллар ... гаршалха гэhэн удхатай. ... шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ ... даха гаргашанууд ниитэ д... миллиард доллар—байгша ... сона жэлэйхиидэ орходоо 38 ... тээр ехэ болохо байха гэжэ В... заагаа.

Окинава арал дээр... байдал

ПЕКИН, майн 9. (ТАСС). ... ска радиогой мэдээсэлэнэй ... Окинава арал дээрэ амери... сэрэгэй базануудые байгуулха ... лада 43 мянган акр газарые ... тэ болгон баалалтаар аба... США-гэй конгрессэй түлөөлэ... рэй палатын гадаадын хэрэ... комисси шиидхээ. Тус ... ринь тэрэ аралай арад зоно... ехэ буhалаа үүсхээ.

Мүнөө үедэ Окинава арал ... 40 мянган акр газар амери... сэрэгэй базануудта баалалтан... танхай. Тэрэ газарые таря... 50 мянган ажахынууд элдү... байhан юм. Американска ... базануудта 43 мянган акр ... баалалтаар абаад байхада... аралай бүхы талмайн дурбэнэ... хубинь эзэлэгдэхэ байна.

Иракска засагууд тараашадые хэ...

ДАМАСК, майн 9. (ТАСС). ...рай участогуудые булаалдаж... мещигууд-феодалнуудтай ... гэг иракска деревниин тар... дай арсалдаhан тухай «Ат-... гэдэг газетэ «Иргта тарьяа... лон полици хоёрой хоорондын... тулалдаан» гэhэн гаршагтай ... соорого мэдээсэнэ.

Хуягта машинануудаар удэ... иракска армиин частьнуудай... далсаhан дээрэhээ тус ту... ёhото байлдаан болон ... байна гэжэ газетэ бэшэнэ. ... хуягта машинануудын таря... дуудаhан байна. Тулалдаан... эсэстэ 200 тарьяашад алагда... хүнүүд шархатаа гэжэ газетэ ... сэнэ.

США-гэй оборонын минис... орлогшо Японидо ош...

ПЕКИН, майн 9. (ТАСС). ...ско радиогой мэдээсэлэнэй ... Японидохи американска сэрэг... шалган харахын тулада США... оборонын министрын орлогшо ... бертсон Японидо ерээ. Японск... сэрэг хүсэнүүдые ехэ болгохо ... асуудалые зүбшэн хэлсэхын т... Робертсон тэрэшэлэн японско ... вительствын болон национальна... ронын управлениин түлөөлэгш... тэй уулзаха байха гэжэ мэдээ... нэ.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВ

НАЙМАДАХИ YХИБYYН

Нина долоон ахадүүнэрэй гурбадахиншье hаа, эжынгээ «манай ехэ басаган» гэжэ хүндэ хөөрэжэ дуулахадаа, өөрhөөн юhэн наhаар аха Володиhоо дээгүүр мэтэ өөрыгөө hанадаг байба. Тиимэhээ, эжынгээ үглөөгүүр бодожо эдеэ бэлдэхэдэнь туhалха hанаатай, «би бодохомни гү, хартаабха сэбэрлэhүү, самовар табиhуу» гэжэ хододоо хэлэдэг байгаа. «Эртэ байна, нэгэ бага унта» гэжэ эжынгээ харюусахада гомдоhон янзаар «нойрни барагдашоо» гээд, хүнжэл соогоо эрьелдэн хэбтэhээр эхынгээ «бодыш даа» гэхыень хүлеэдэг hэн.

hүүлэй хэды үдэр Нинын «бодохомни» гэхэдэнь, эжынь «эртэ байна, унта» гэнгүй, «бодыш даа, басагамни» гэжэ зүбшөөхэдэнь, тон ехээр баярлажа, «одоол би томо болобо гээшэб» гэжэ hанаhан байгаа. Энээнэй hүүлээр Нина эжытэеэ хэдэн үглөөгүүр ниитэжэ эртэ бодолсоо.

...Нэгэ үглөөгүүр hэришэхэдэнь хамаг юумэ хон жэн шэнги, эжынь аалиханаар алхахашье абяан дуулдабагүй. Бэшэ ахадүүнэрэйнь хүхиралдаха, амилха, ханада байhан часай «тик-так», «так-тик» гэжэ соохихоhо бэшэ, ондоо абяан юрэдөөшье гарабагүй. Нина хэды минута гайхажа хэбтэhэнэйнгээ hүүлээр: «Эжы!»—гэжэ дуугарба. Харюу байбагүй. — «Эжы, бодохомни», — гэжэ үглөө бүри хэлэдэг үгээ хэлэжэрхибэ, мүн харюу дуулдабагүй.

Нина оронhоон hүг харайн бодоод, сэсэгтэй сагаан платияа, гуталаа үмдөөд, кухни руугаа орохо доно, хэншэегүй, галшье түлигдөөгүй, самоваршье носоогдоогүй байба.

«Басагамнай томо болоо даа, туhатай болоо гэжэ байгаад эжымни таалана гэжэ зүүдэлээ гээшэ гүб даа» гэжэ Нина hанана... Шалын хажууда Нина хэды шэнээн байгаад, эжы абингаа унтадаг таhалга руу оробо. Заахан үлгы соо, эгээ бага дүү — Василинь зүүдэндээ энеэбхилжэ хэбтэбэ.

Нина айhан мэтэ болошо, эгээ ехэ аха Володиёо гарhаань бии хүсөөрөө татажа hэрюулбэ. «Эжы, абамнай хаанаб» гэжэ Нинын ехэ айhaaр асуухада, «больницада, нарайлгын гэртэ ошоо hэн, юундэ хүнииe хара эртэ hэрюулнэш» гээд Володи ахань нюдөөшье хүсэд нээнгүй, сашаа эрьелдэшэбэ.

Самовар соогоо Нинын уhа хэжэ, эжынгээ хэдэг ажалые хэжэ гэжэ шиидэжэ байтар, үүдэн нээгдэжэ, баабайнь орожо ерэбэ. — Баабай, эжымнай, хаанаб, юундэ орхёод ерээбта?—гэжэ Нина баабайнгаа гарта аhалдан асууба.

— Эжымнай нарайлгын гэртэ ошо, мэнимнай абаашаад ерээб, ши үшөө нэгэ дүүтэй болохолши, тэдэ больницада мини байхашье тээ hаа, байлгадагүй юумэл, тэндэшни врачууд, сестранууд байдаг юм,—гэжэ баабайнь басаганайнгаа толгой эльбэн эрхэлүүлжэ байгаад, хөөрэжэ үгэбэ.

— Басаган дүүтэй болохо гүб, али хүбүүн гү, хэн гэжэ нэрэ үгэхэбибди, басаган hаань Валентина, хүбүүн hаань Валентин гэжэ нэрэ үгээл даа, — гээд Нина баабайгаа аргаданан мэтэ хэлэбэ.

— Зай, тиигүүжэбди, басагамни,—гэжэ баабайнь уриханаар харюусаба. Эсэгэ басаган хоёр хоюулаа хамhан үглөөнэй эдээ хэтэрнээ бэшэ үхибүүдынь бододоб. Нина бага наhатай дүүнэрэйнгээ хубсаhые умэдхүүлнэ, нюур гарынь угаaба. Баабайнь газаахи хорёо соогуурхи ажалаа хэнэ. Володя Витя хоёр ехэ ахынараа унтаржа хуряалсаба.

Үглөөнэй эдээлэгнэй болохоодо эжынь hуудаг hуури үлэшэбэ. «Эжынгээ hуурида би hуухамни»—гээд Нина баабайhaa асууна.—«hуушш даа, ши эжынгээ түрүүшын түhалагшань болоош, хожомоо үшөө нэгэ hуудал хэрэгтэй болохо»,—гэжэ абань баяртайгаар үхибүүдтээ хэлэбэ.

«Баабай, хэнэй hүүхые хэлэнэб?» гэжэ Витинь асууна. — Валентиныш, — гэжэ баабайнь харюусаа hэн. Володя Нина хоёрhoo бэшэ тагааниинь энэ харюуе ойлгоогүй бэлэй.

Эжынгээ нарайлгын гэртэ байхада Нина ахадүүнэрэтэйгээшье, баабайтайгааше хэдэн дахин ошоhoo доо «Валентина гэжэ нэрэ үгөөрэйтыэ»,—гэжэ эжыдээ хэлээд, нялхын нюурые харахаяа хэды оролдобо, тэд сагаан хүнжэлөөр мансылаатай бишыхан хүбүүнэй нюур харагдагүй hэн.

Долоо хоноhон хойно Нинын эжы нарайлгын гэрhээ машинаар гэртээ ерэбэ. Субботын үдэр hэн. Ерэхэдэнь, Нинын эжытэй суггаа хүдэлмэрилдэг хани нүхэдынь хүхюутэйгээр угтажа байбад. Машинаар Нинын эжые хүргэлсэжэ ерэhэн залуухан эхэнэр врачын гэртэ ороходо:—«Нина Николаевна, hуугыта, бидэ эжынгээ үгыдэ өөрэдөө садтаа ябаад, баабайтайгаа гэртээ hайнууд байгаабди»,—гэлдэн үхибүүд угтаа hэн.

— hайн даа, эрхимүүд гээшэт, би эжынтэй удэшэжэ ерээб, танай «захиралтаар» Валентин гэжэ хүбүүн наймадахи болон танай эрэгэдэ «жагсаба», — гэжэ уриханаар энеэгээд, толгойнуудынь эльбэн, эгээ багыень абажа гар дээрээ үргэжэ, hөөргэнь табяад, «баяртай» гээд абашаба. Долоон хүүгэдэй зарим багашуулынь гараа гадаан сар соо арбаганулан, томошуулынь «баяртай, манайда ерэжэ байгты» гэжэ врачые удэшэбэ.

* * *

Аймагай нөөсэлгын Центральна кассые эрхилэгшэ Бадмажап Шойёнович Шойёновой бүлэдэ ниигэжэ Валентин гэжэ наймадахи үхибүүнинь түрөө. Валентинай эжы — Цыбжит Очировна Далаева аймагай типографиин эрхим наборщица юм. Арбан юhэн наhатайhaa эхилжэ наборщицоор таhалгаряагүй—17 жэлэй турша хүдэлмэрилнэ. Эрхим ажалайнгаа түлөө «1941—45 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаhанай түлөө» гэжэ медаляар, хэдэн грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаhан байха юм. 1939 ондо КПСС-эй гэшүүн болоhон байгаа. II зэргын «Эхын медаляар» шагнагданхай.

—«Нарайлхынь урда тээ, нарайлhанайнь hүүлээр эхэнүүдтэ үгтэдэг амаралтые ута болгохо» тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ, мүн гүрэнэй пенси тухай хуулиин проект—гэжэ Цыбжит Очировна хөөрэнэ,—манай эхэнүүд, хүүгэд, бүхы амаашад тушаа түрэл парти, правительствын, гаргадаг гайхамшаг ехэ оролдолгые үшөө дахин гэршэлнэ. Би мүнөө олон хүүгэдтэйдээ омогорходогби. Володя хүбүүмнай арбан зургаа наhатай, наймадахи класста hайнаар hуралсана. Удаадахинь Витя гурбадахида ябана. Хоёр басагадаймни эгэшэнь Нина юм, ерэхэ намар hургуулида ошохонь. Бэшэнь бага наhаадаа hаа, хүүгэдэй садта, яслида ябана. Нүхэрэйнгөө хамта хүдэлмэрилнэбди. Мүн гүрэнhөө мүнгэн тэдхэмжэ абанабди. Юугээршье дутадаггүйбди. Тиимэhээ манай социалистическэ Эхэ оронойнгоо hайншье, hайханшье, баяншье орон гү гэжэ мэдэгшэб. Эхэ оронойнгоо иимэ аша туhын харюуда хүүгэдээ эрхимээр хүмүүжүүлжэ, коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулалсагшад болгохоб. Өөрөө гушан зургаан наhатайб, ажалдаа улам эдэбхитэйгээр хабаадалсахаб,—гэжэ Цыбжит Очировна омогтойгоор хэлэнэ.

Эжынгээ ниигэжэ хөөрэжэ байхада Нина хажуудань ерэжэ:

— Та нарайлгын гэртэ ошоходоо намайе юундэ hэрюулээгүй hэмта—гэжэ асууна.

— hуни hэн. Шинии толгойе таалаад, «томо болоош даа» гээд, гараа hэм,—гэжэ эжынь Нинын толгойе эльбэн хэлэбэ.

— Би үглөөгүүрнь зүүдэлээб гэжэ hанаалби,—гэжэ Нина хэлээд орхино.

Нина Валентинэйнгээ үлгын хажууда ошожо аалиханаар хүдэлгэж, хүүгэдэй садта hураhан дуунайнгаа аялгые аман соогоо гүнгинэн байгаа hэн. Баахан Валентиншье нойрhоо энеэбхилэн, нидхээ заaxa заахa хүдэлгэн унтажа хэбтэбэ.

Бидэнэршье тэдэниие хараад, удаань урда урдаhаан харалсан «коммунизмые эдэбхитэйгээр байгуулалсаха хүнүүд» гэжэ үгэгүйгөөр ойлголсоо, гэдэргээ тэхэрээ hэмди.

Закамен. Д. Аюшеев.

Н—00761. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 27...